

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROC. (VOL.) XXVIII

8. ÚNORA (FEB.) 1936.

ČÍSLO (NO.) 811.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS, MO.

Česká Žena

Published Weekly
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.

Published by the . . .
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —
Pro Spojené Státy \$2.75
Do Evropy a Kanady
a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: — Address:
"ČESKÁ ŽENA"
1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

- 2.—Neděle—Očišťování P. M.; Hromnic.
- 3.—Pondělí—Blažej, b. a m.; Kandidus.
- 4.—Úterý—Ondřej Kor.; Veronika.
- 5.—Středa—Háta, pa. a m.; Avitus.
- 6.—Čtvrtek—Dorota, pa. a m.; Silvan.
- 7.—Pátek—Theodor; Juliana.
- 8.—Sobota—Jan z Mathy; Gisela.

Přítel v Čas Potřeby.

Pani Asunta di Tulio, Leominster, Mass., píše: "Následkem nesprávného vyměšování, — trpěla jsem zácpou, žaludečními nesnáze-mi, bolestmi hlavy a revmatický-mi bolestmi. Zkusila jsem mnohé léčivé prostředky, avšak žádný z nich mně neposkytl žádnou úlevu. Potom mně přítel doporučil Vaše Hoboko a Léčivý Olej Liniment. Počala jsem je užívat a výsledek jest naprosto uspokojivý. — Budu mít vždy po ruce zásobu těchto léčivých prostředků." Hoboko a Léčivý Olej Liniment jsou dva dobrou-vyzkoušené léčivé prostředky, které byly používány s pozoruhodným zdarem, čtyřmi generacemi trpících lidí. Nejsou prodávány lékárníky, nýbrž mohou býti pouze opatřeny od místních jednatelů. Pro informace pišete Dr. Peter Fahrney and Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Žádná záchrana. Přítel: "Ano, nebesa, ale jak sis mohl to děvče vzít, když's jsi nechťel? Nemusel ses o ni jednoduše ucházet?" — "On: "To taky ne, ona se o mne ucházela." — Přítel: "No, tak jsi přece ještě nikdy nemusel říkat: ano!" — On: "To je to právě! Ona mně řekla: Chceš si mě vlastně vzít? Nebo máš něco proti tomu? Tu jsem mohl říci

ano, nebo ne." — Přítel: "Tak jsi nemusel říkat vůbec nic!" — On: "To jsem taky udělal. A tu ona mi padla kolem krku a řekla: Žádná odpověď je také odpověď! A bylo to!"

Rozhovor. "Promiňte, slečno, mám čest mluvit s vámi nebo s vaší mladší sestrou?" — "S mojí mladší sestrou."

To nemůže udělat. Paní k nezaměstnanému: "Já se divím, že

nejdete dělat, jste přece zdravý jako ryba." — "Já nemohu, milostpaní, protože kdybych dělal, musili by nejméně šest lidí pustit z práce."

Nemocným cukrovkou

zdarma sdělím, jak jsem se z této nemoci vyléčil. Z vděčnosti. M. HLAVA, 1318 East 10th St., Indianapolis, Ind.

Zajímavá, vhodná četba - velmi laciná . . .

Máme zásobu vybraných, velepoutavých knih z nichž některé byly dříve otisknuty v časopise "Hlas" **Dáme je nyní o 50 procent laciněji**, než byste je kdekoliv mohli koupit.

Píšete-li do tohoto časopisu, nebo zasíláte-li nám předplatné, objednejte si některý román nebo poučné dílo, jež níže uvádíme. Budete s nimi jistě spokojeni a nám se tím zavděčíte.

Jediný muž v rodině.

Velmi zajímavý román, přeložený dp. C. A. Benešem, který v České Ženě nebyl uveřejněn. Zašleme jej za 50 centů. (Zvláště nízká cena.)

Dědeček.

Povídka z české minulosti. Je to obraz z doby našich dědečků, který si s milými vzpomínkami rádi přečtete. Zašleme za pouhých 50 centů.

Mezi otrokáři.

Velký trojdielný román od Karla Maye. Něco pro dlouhé večery. Tři velké knihy za pouhých \$1.50.

Lidové povídky. (Poslední svazek).

"Starý hřích", vesnický román od Jana Klecandy, a "Konečně" od Vlasty Javořícké. Pouze 50 centů.

Povídka mého života.

Továrník Vlček napsal o svých zkušenostech z mládí a pak jako kovář a úspěšný továrník zajímavou knihu, která se čte jako poutavý román. Cena pouhých 50 centů.

Činnost' a úspěchy věrozvěstů slovanských mezi Indiány Amerického Západu.

Napsal prof. Dr. Lev Zelenka-Lerando. S obrazy. Cena pouze 50 centů.

Povídky z Jeminskott, Nebr.

Několik povídek od oblíbeného spisovatele "Kmotra Vávry". Cena pouze 25 centů.

Veselá mysl—půl zdraví.

100 stran vybraného českého humoru. Pravá pokladnice smíchu a žertů. Zašleme za 50 centů.

Zajímavý román

neb kterékoliv dvě z knih oznamovaných, zašleme čtenářkám, které získají novou odběratelku.

Objednávky vyřídí:

Česká Žena

1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROC. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 8. ÚNORA (FEB.) 1936.

ČÍSLO (NO.) 811.

M. Sadovská:

Bůh oslavuje svou Církev zázraky.

(Psáno pro "Českou Ženu.")

Zázraky, o jakých čteme v Písmě svatém, daly se ve všech dobách a ději se neustále — pouze v Církvi katolické. Jím je právě potvrzena pravost této Církve, v níž neustále Kristus Pán působí. Zde pojednám o zázracích století 19. a 20. — těch století, kdy mnozí ve jménu vědy zázraky popírali. Jsou tu především divy, způsobené skrze Pannu nejsvětější, která v četných zjeveních promluvila k lidem, tonoucím v propastech nevěry. R. 1930, dne 2. listopadu, byla kaple Vincenciánek v Paříži jevištěm úvodu k velikolepému mariánskému století. Tehdy se zjevila Bohorodička prosté řeholnici Labourové a doporučila jí medailku o Neposkvrněném Početí, která pak v milionech exemplářích roznesla mariánský kult do nejširších vrstev lidu. A již vine se událost k události. Obrácení Alonse M. Ratisbonného, toho zapřísáhlého nepřítele všeho katolického vlivem Bohorodičky, tvořilo pokračování. Obrácení toto je neobyčejným zázrakem. Nevěrec Ratisbonní, rodem žid, seznámil se v Římě s bratrem svého přítele z dob studií baronem des Bussières; ten mu dal medailku Neposkvrněného Početí Panny Marie, žádaje ho, aby ji nosil a aby se modlil modlitbu sv. Bernarda k Panně Marii, nebo aby ji opsal z formuláře, jež mu také daroval. Ratisbonny, ač odporoval, posléze přece slíbil, že medailku bude nosit a modlitbu opíše. Baron s celou rodinou modlil se vroucně za žida. Za několik dnů potkali se oba

muži a tu baron pozval Ratisbonnyho, aby jel s ním v kočáře. Vystoupili u klášterního kostela, baron šel do kláštera a Ratisbonni si prohlížel kostel — ze zvědavosti. Tu se stal div — baron našel po chvíli nevěrec klečeti před oltářem Matky Boží pohrouženého v modlitbu. Odkud ta změna? Ratisbonni vyňal medailku P. Marie, políbil ji a zvolal: "Já jsem ji viděl! Já jsem ji viděl!" — Panna Maria se mu totiž zjevila v té podobě, jak měl na medailce. Při tom se mu dostalo hlubokého poznání sv. víry a bývalý nepřítel církve stal se jejím horlivým ctitelem. Za krátko se dal pokřtiti a potom vstoupil k Jesuitům a studoval na kněze, když byl všecken majetek daroval sirotčinci. Papež Řehoř XVI. prohlásil, že okamžitě a dokonale obrácení Ratisbonnyho jest pravý zázrak. A následovaly další zázraky, kdy se zjevovala Panna Neposkvrněná.

Jedním z největších a nejúžasnějších zázraků v dějinách lidstva je zjevení La Salettské. Dne 19. září 1846 v sobotu o nešporách před svátkem přerodivé P. Marie Sedmibolestné, zjevila se v pustinách hor La Salettských sv. Panna dvěma dětem, takřka nejchudším z chudých, Melanii Kalvátové, později karmelitce, sestře Marii z Kříže a Maximinovi, svěřujíc oběma božské poslání nejzávažnějšího obsahu. Obě děti, vyvolené nad krále a panovníky, staly se rázem tlumočnický dějin. Panna Maria zjevila se jim plačíc. — Již v tom tkví jeden z nejhlubších

významů zjevení, neboť pláč Královny ráje a blaženosti sám o sobě by měl probudit i srdce nejzatvrzejší. Přesvatá Panna plakala a tím celé zjevení nabývá rázu tak tragického, že od Golgoty není podobného v dějinách. Její pláč je vysvětlen jejími slovy. Ona trpí. Čteme o utrpení Sedmibolestné Panny Marie pod křížem, na němž umírá Syn. Ale nyní zvěstuje, že ona, Vládkyně nad sídlem věčné blaženosti, trpí dosud. "Nebude-li se chtít lid můj podrobiti, budu nucena upustiti ruku svého Syna. Je tak těžká a tolik váží, že ji nemohu již udržeti. Od té doby co se pro vás, lidi, natrpím! Chci-li, aby Syn můj vás neopouštěl, jest mi prositi Ho bez ustání." — Tak mluví Matka bolestná. Dosud dobře nechápajícím dětem jest zde svěřována věc, která může obrátiti duše. Maria trpí. Po té přichází k hlavní části svého poslání, kterou odevzdává oběma, každému zvlášť, jako tajemství, o němž však výslovně praví, že Melanie je bude moci uveřejnit po r. 1858. a také až do té doby bylo tajemství Melanii přísně střeženo. Toto je právě jádrem zjevení a Přesvatá Panna po strašných pravdách o životech lidí, z nichž nikoho nevyjímá, ani ty, kteří jsou ochránci země pro zrno hořčičné, přechází z děsivým výstřihem a předpovědím, jichž nesmírnou a božskou pravdivost můžeme den ze dne pozorovati stále přesněji a z nichž každé slovo se vyplňuje s jistotou nejvěrnější. V nelidském šilenství zmatků našich dob, ve

strašné obludnosti duševních temnot, a v nejpříšernějším d'abelství, které se dere na svět stále zjevněji, volá sv. Panna apoštoly posledních dob, a její pláč je živou a horoucí výzvou těm, kteří usilují o pochopení významu Kristovy agonie. Kristus zvítězí, není možno ani zákmitem myšlenky o tom pochybovat, ale ne nadarmo se zjevila Maria s nástroji umučení, s křížem, kleštěmi a kladivem.

Kristus je znovu křížován. Bůh hodlá uhoditi způsobem bez příkladu. Společnost octla se v předvečer nejstrašnějších a největších událostí. Marie pláče, majíc nástroj umučení na prsou, neúprosně oznamuje pohromy nejhroznější. Dnes chápeme, proč Panna Maria na La Salette plakala; plní se všechno, co předpověděla, blíží se doba katastrofy, o jaké mluvila.

A zastavme se nyní u dalších zázračných zjevení Nejčistší Panny. Přišla zjevení Lurdská, jimiž zpečetěna byla pravdivost dogmatu o Neposkvrněném Početí, vyhlášeného 8. prosince 1854 papežem Piem IX. za článek víry. Dne 11. února 1858 zjevila se Panna Maria ve skalní jeskyni nedaleko Lurd chudému děvčeti Bernadettě Soubirousové v neposkvrněné kráse a čistotě! A konečně dne 25. března, ve svátek jejího zvěstování pronesla na dotazy Bernadettiny slova tak nesmírného významu: "Já jsem Neposkvrněné Početí!" Zázračným, otfárajícím způsobem projevila tehdy Bohorodička, že článek víry, ani ne 4 roky před tím prohlášený v Římě, odpovídá úradkům a vůli Boží. — Marné byly útoky proti Lurdám, kde Marie 18 zjeveními potvrdila pravdivost svých slov, a kde nesčetnými zázraky projevila takovou nadzemskou moc a sílu, že žasnoucí svět nestačil naslouchati, a ti z řad kritiků, kteří vážně a nezaujatě dovedli mysliti a cítiti, oněměli pod tíhou událostí!

Oněch 18 zjevení a pramen, který vyprýštěl u nohou nebeské Panny a Matky, byly úvodem k jedinečnému a nikde jinde nevidanému putování katolíků na místo tak svaté a drahé, že počet poutníků, kteří za rok zavítali do Lurd

v brzkú překročil milion, a počet zázračných uzdravení, pro jejichž kontrolu byla zřízena zvláštní přísná lékařská zjišťovací kancelář, šel do tisíců! A zázraky dějí se v Lurdech stále. Jsou takové, že je uznávají přední autority lékařské za pravé. Je zajímavé, že někteří lidé přesto je popírají - ale vyvrátit jich nemohou. Kdo dokáže, že aspoň jeden z mnohých zázraků lurdských, uvedených v obsáhlé knize "Naše Milá Paní Lurdská", (napsal Jindřich Laserre, jeden ze zázračně uzdravených), není naprostým zázrakem, obdrží cenu 100,000 Franků. Tento obnos je uložen u M. Turgeta v Paříži v Rue de Hannover 6; cenu přizná komise, sestávající z členů lékařské sekce, akademie věd a umění a apelačního dvora pařížského. — Dosud ani jednomu rouhači se nepodařilo tuto cenu získat. Jest tedy zajímavé, že popírači zázraků věří něčemu, co nedovedou dokázati. Zázraky dějí se v Lurdech stále. Církev je v posuzování událostí, lidmi za mimořádné považovány, velmi kritická a neprohlásí hned tak něco za zázrak; počíná si v tom ohledu přísněji, než lékařská věda. Roku 1930 v Lurdech komisemi učených doktorů, 77 uzdravení prohlášeno za jevy nadpřirozeného zásahu. Církev však pouze 10 z nich prohlásila za zázraky. Roku 1931 konstatováno 95 mimořádných uzdravení, a z nich Církvi jen 6 uznáno za zázraky. R. 1932 ze 160 uzdravení uznáno Církvi pouze 12 za akty nadpřirozeného zásahu.

O podivných zázracích, jež se dějí v Lurdech, napsal poutavý a kriticky ověřený spisek MUDr. Hynek pod názvem "Zázraky v Lurdech". (Vyšlo jako druhé číslo knihovnický "Za pravdou" v Pelhřimově.) Ze zázraků, jež tu sleduje náš autor, musí zejména úžasem naplniti každého vyléčení Gabriela Gargana, který jako úředník poštovní ambulance, přišel k těžkým úrazům zevnějším i vnitřním při srážce vlaků r. 1889, a úplně bezvládný s nohama necitelnými, jež snětivě odumíraly, — nechal se po 20-měsíčním utrpení dovésti do Lurd. Odborníci jej

prohlásili za nevyлéčitelného mrzáka a tu - po svátostném požeňání u lurdské basiliky - po krátké ztrátě vědomí, probíral se umírající z mrákot volaje: "Matičko Boží, díky, jsem zdrav!" A začal hned chodit ten kostlivec na kost vyschlý, kterému se rázem vyléčily i všechny proleženiny a sněť. Všichni lékaři do jednoho potvrdili jeho náhlé, - zázračné vyléčení. Stejně nás ohromuje náhlé uzdravení invalidy Johna Taynora z Liverpoolu. Dr. Hynek praví o něm: "Naprosto ztracený lidský vrak v Lurdech oživil, zažil své zmrtvýchvstání." John Taynor byl za světové války tak těžko zraněn, že nervstvo pravého ramene ruky zůstalo mu trvale ochrnuto a dostavila se po čtyřech bezvýsledných operacích atrofie veškerého svalstva a této zcela nehybné končetiny, takže lékaři mu ji chtěli dvakrát odejmouti. — K tomu se ještě přidružila padoucnice traumatická, t. j. z poranění vzniklá. Po 8 let procházel ubožák četnými nemocnicemi, až mu byla přisknuta 100 proc. invalidní renta. Po opětné operaci nastalo zhoršení, ochrnul mu obě nohy, mimovolně odcházela moč i stolice a na hlavě, která byla otevřena v místě, od šrapnelu zraněném, zůstal lebečný otvor v průměru 5 cm, jímž vyhrězl mozek v tvrdé pleně blan. Dne 25. července 1923 účastnil se mrzák jako poutník lurdský, vyneseno na nosítkách, onoho dojemného požeňání ubožáků Nejsvětější Svátostí, a tu se rázem postavil na nohy — jako znovuzrozen. Zmizelo ochrnutí pravé ruky, zmizela padoucnice, zahojil se otvor v lebce, to vše bylo protokolárně zanešeno četnými lékaři do akt lurdského "Bureau de constatation." Ono živoucí pathologické museum bylo tu odbornými svědky prohlášeno za plně uzdraveného člověka.

(Dokončení příště.)

Papež Pius X.: "Marně stavíte školy, marně podporujete misie, veškerá vaše dobrá práce bude marná, nebudete-li mítí hlavní zbraně — katolický tisk."

Vlnobití.

Román, jež napsala a milým čtenářkám "České Ženy", za jejich lásku věnuje Vlasta Javorká.

Toho roku byly svatodušní svátky asi v polovici května.

Bylo to velmi časně a lidé si z jara říkali, že to bude smutné Boží tělo, při němž nepokvetou ještě žádné květiny.

Nu, prosím vás, v naší pahorkatině a tak časně.

Počasí však bylo zrovna neuvěřitelně krásné a tak o svatodušním Božím hodě bylo všude tolik bezu, že toho nebylo pamětníka a co víc, červené pivoňky hýřily svou nádherou na všech zahradách a zlaté lilie už také zvedaly dlouhé krky a nasazovaly poupata jako zlaté švestky.

A na lukách byly takové spousty pryskyřníků, pomněnek, kohoutků a kukaček, čemuž vévodily bělostné "vlásky Panny Marie," že se oči i včelky na tom pášly. —

Božihodové ráno.

Kdo by neznal tu krásu jarní neděle?

Náves je pěkně umetená a husa s housaty si kolem rybníčka vykusuje svěží travičku, muži vycházejí před statky a chalupy, rukávy košil jim v mírném větru plápolají a cigareta nebo dýmčíčka voní.

Panímámy se chystají do kostela na ranní; oblékají bílé spodničky a sváteční kabátky, hedvábné šátky jim pod rukama šustí.

A zvony hlalo.

Po druhé zvoní, jejich kovová srdce bijí. —

Lipy, jež stojí kolem kostela v půl-kruhu, šumějí mohutnými větvemi a jejich hedvábné listy se na stopkách honosně vlní.

Tu a tam přefrnkne nějaké auto a zviří poněkud prach, který zase

klidně uléhá, děti pobíhají po návsi a čekají na své maminky.

Celá ves má už nové, letní šaty. Statky i chalupy jsou obileny a na slunci ta běl přímo oslepuje. I okna jsou čistě umyta a jen se třpytí. V Pavlíkově jsou zámožní lidé a ve všech stacích už mají ventilační okna, s bělostnými "piltrány" a spoustami kvetoucích muškátů.

Někde už také mají begonie, — jinde nevěsty, myrty, rozmarýn a májovky.

Také "bětulky" jsou u našich žen v oblibě; někde mají plnou, celou růžovou, obsypanou květy, jinde bělostnou.

V některých staveních mají také hortensii, která překrásnými koulemi svých květů předčí všechny ostatní okenní květiny.

Někdy je bílá, jako by to byly sněhové hroudy, jindy narůžovělá, a tu a tam, podle stáří rostliny, také s nazelenalým nádechem.

Hortensie je velmi krásná rostlina a těžko ji vypěstovat a dochovati si ji do let — když se povede, žije a vytrvá léta.

Pouze jednu chybu má. Pověra o ní praví, že přináší dívkám neštěstí. Tam prý, kde se daří hortensie, nedaří se dcery a zpravidla se s nimi stane nějaký malér.

U Jalovců by se tomu tak podobalo. Měli vždy za oknem tak ohromnou hortensii, že mívala až dvacet květů najednou a ty byly zvící dětské hlavy, růžové a bílé, až se nad jejich krásou dech tajil.

Josefka ovšem jim žádnou hanbu neprovedla, ale nešťastně se, chudák, vdala a přišla rodičům domů.

Toho dne měli u Jalovců tu hortensii v otevřeném okně a lidé se na ni ohlíželi.

Věděli, že o Božím těle bude stát u Blechů na oltáři. Ti si ji vždycky od Jalovců vypůjčovali a bez ní by ten oltář ani nezbudovali. —

U Žalmanů měli také pěkné kytky. Jednu "indiánku", které bylo plné okno, měli ji už kolik let, a což ty žluté pantoflíčky a růžové pelargonie!

V zahrádce pod oknem kvetly děvčatům konvalinky a opojně po celé návsi voněly.

Růžová srdéčka měla kvítků celé šňůry tak, že visely skrze plot jako roztomilé korálky. Vedle nich stál keř vonícího božího dřevce a s druhé strany několik keříčků panského lupene.

Helenka byla toho všeho velkou milovnicí a chraň Pán Bůh, aby ji někdo bez dovolení v zahrádce něco utrh!

Měla tam také vysokokmenné i keřové růže; tatínek ji je objednal z Blatné a Hela si na nich velmi zakládala. — Růže ty měly lidská jména a to samých slavných mužů: dra Rašina, Emy Destinové, Boženy Němcové a Al. Jirásky.

Velmi je opatrovala a často se vadila na Evu, která uměla růžičku utrhnout a zatknout si ji za ňadra, ale vodu nosit a kropit, to ne! —

Panímáma Žalmanová pekla k tomu božihodovému obědu kohouta; porval se tak se sousedovým kohoutem, že už s ním nic nebylo.

Padl na bojišti a zůstal v krvi celý zbrocen a tak mu dala nůž. Co také s ním? Nasazeno na kuřátko už bylo a tak necht' vykoná tu poslední povinnost.

Podnalila a "prošpikovala" ho, pomašťovala máslem a tak to vonělo po celém stavení, až se na náves linulo.

Anda byla žarem plotny všecka zardělá a točila se kolem ní statečně.

Na vále měla zadělaný houskový knedlík a na kastrole vonělo zeli.

Také hovězí maso se v hrnci vařilo a podráždilo Žalmanův čich. Ten, přišed s Bolešem z ko-

stela, poodhradil pokličku a půjčil si té vůně ještě jednou tolik. Byla silná a div ho nezalkla.

Žalmanovi nežili špatně, — ale hovězí maso často nemívali. Měli stále nějakou drůbež a králíky a panímáma dobře hospodařila.

Věděl, že mají vybavovat dvě dcery a od své maminky měla vstřípeno užitečné, lidové přísloví, že "huba je malá dírka, ale velká sbírka."

Dnes ovšem byly svátky a tu lze vybočit z obvyklých pravidel.

Proto také byla v komoře celá prkna buchť, na které Boleš již od včerejška pilně, tajně i zjevně chodil.

Maminka ovšem kapánek hubovala, že u nich se nic nepozdrží a buchty že na žádný pád nikdy neuhraňou. Proč prý s tím nepočká alespoň do Božího hodů a děvčata se vadila, že Boleš vybírá samé makové a tvarohové a pak že není na stole žádná rozmanitost.

Možná, že sem přijdou kmotrovi ze Vsetína a co se jim předloží?

Boleš toho, tot' se ví, nedbal, — řekl holkám, že je to pouhá závist, jež z nich mluví a pojídal buchty dál a vytrvale si bral ty tvarohové. Konečně na to přišel, že jsou přece jenom nejlepší!

Často se ptal Evy i tatínka, — jsou-li lepší makové nebo tvarohové a byly-li jenom tvarohové, říkal, že ty jsou nejlepší ze všech buchť pod sluncem a byly-li makové, prohlašoval zase ty za takové. —

Devčata byla na velké, obě na kruchtě zpívala.

Varhaník Krištof si je chválil, hlavně Evu, že to umí vytahovat až na měsíc a že zkoušky nikdy nevynechá.

Cestou z kostela byla všechna ta mládež pohromadě a domlouvala se, jak to bude odpoledne pod májí, jaké šaty si obléknou a přistrojí-li se na tanec už odpoledne, či až večer.

Pavlíkov byl dosti pokrokovou vesnicí — zalehla sem móda a všechno uvědomění, a tak to tam nebylo jako třeba na Vsetíně, kde se pod májí rok co rok ještě opakovaly hloupé vtipy s babou a nadlesním, nebo v Zaječí, kde byla

rok co rok o máji pranice.

Hoši v Pavlíkově už měli něco lepšího a také tu již hráli časem divadlo v přírodě.

Loni dokonce "Prodanou nevěstu", která se potkala s velkým úspěchem a letos měli na dnešní odpoledne na programu místo otřepaných vtipů pod májí tančení národních tanců, ovšem i besedy.

Páry, které byly k tomu vyvoleny, měly mít národní kroje a tak si o tom děvčata mnoho povídala a se radila a usnesla se na tom, že se po těch národních tancích převléknou do obyčejných šatů, aby kroje ušetřila.

Helenka povídala, že se ani nesluší, aby se v kroji jen tak halabala chodilo a proto s tím všechny souhlasily.

Když se po obědě Eva strojila a její moravský kraj na ní šustil, — přihlížela babička a potřásala bílou hlavičkou:

"Můj ty Kriste na nebi, to byla krása, takovej kraj; to bylo něco inýho, než ty moderní hadry. V tomlec přeci vypadáš jak ženská, ale v těch svátečních učiněný pomětl!"

Eva se smála:

"Ale, babičko, ty moderní sou pohodlnější. To máte na sobě jako nic, kdežto todlec je tíha a jak sem v tom utažená!"

Vázala si šátek a dívala se do zrcadla, a při tom blýskla očkem na náves, kde se právě nesli Jalovcovi kluci.

Také měli kroje a tolik jim to slušelo!

Rozpustile se zasmála a ukázala Hele: "Podívej, jak se Emil klátí! Toho chci vidět, až bude stavět kominička!"

"I jen ho nech," napomínala ji Helenka, "Emil umí všechno."

"Jen co má umět, to neumí!" — t'ala Eva a stavěla před zrcadlem své naškrobené a plisované rukávce.

Žalman chodil kolem dcer a obhlížel si je a pak povídal ženě, aby děvčata neslyšela:

"Ale chvála Bohu, máme děti, jen co je pravda! A že jim taky můžeme všechno zřídít. Já že to zaplatím, ty ušiješ, že ty máš takový šikovný ruce."

Žalmanová se zasmála.

Tak ji přišla milou ta mužova chvála, tak ji přímo zahřála. Sama také měla z dětí radost. Byly tak hezké a zdravé — jistě Pán Bůh dá, že zůstanou také hodné!

Však to bylo teď její jedinou prosbou — jen o to ve svých modlitbách prosila.

Od máje už se linula hudba. — Muzikanti tam šli hned po obědě a chasa postačila sotva poklidit.

U Žalmanů myla nádobi panímáma s babičkou, dcery i služky již odešly a také Žalman po synovi a čeledínovi dodělával práce u koní. Kluci byli ti tam.

Babička utírala hrníčky a talířky, nosila je na místo a pomalu hubovala:

"Můj ty Pane na nebi, to je ne-sky svět! Abych já byla tolec mej matce udělala! Abych i byla vo-dešla k muzice a nádobi nechala! Ta by mě byla zrychtovala! To bych se byla se zlou potázala! Ale naše Andula ta tím frajlinkám všechno odpustí. Sama meje a bábě dá utírání. Jářku, bábí — he-lejte — tulec máte utěrku. A bába utírá a slečinky tancují."

"Maminko, prosím vás," ozvala se Žalmanová nad dřízkem, "po-ložte to a díte si na požeňání. — Dyt' já si to udělám a taky sem vás nevolala, dyt' ste holkám sama povídala, aby šly, že mi s tím pomůžete."

"Co? Já že sem to povídala? — Andulo, kerak to můžeš říct? Což sem taky tak bohaprázdna — a bych holky posílala tancovat? — Dyt' bych se mušela bát Pána Boha!" Babička se dopálila, až utěrkou pleskla, ale hned zase brala hrníčky a stavěla je do kredence.

Žalman právě vešel do světnice a jak uslyšel rozepři staré se ženou, pod kůži se smál.

"Maminko, nepovídejte!" řekla hospodyně a na matku se káravě požívala, "nedávno ste sama vypravovala, jak ste vo masopustě po tři noci do roztrhání těla tancovala a sama se eště pamatuju—"

"Ty se pamatuješ!" dopálila se babička poznovu, "to tys byla, holečku, eště na houbách!"

"Ale nezapírete, že je to pra-

vdal!" — ohrazovala se hospodyně. —

"A mám z toho," povídala babička, zahnaná do slepé uličky, — "mám z toho? Nesky mě bolejí nohy a nic víc! Dybych byla seděla a modlila se, měla bych to lepší."

"Ale to si myslíte až teď!" — smál se Žalman, který již toho nemohl vydržet. "Dyž ste byla mladá, měla ste iný nápady!"

"To vy nevíte, jaký nápady sem měla!" utrhla se stará a nesla mísy do police, "a nemůžete to vědět, víte! A je to istá pravda, že z tančování nic nejní a leda věčný zatracení z toho vykvete. Já sem ráda, že už sem stará a na ten marnej svět se dlouho koukat nebudu!"

"Nehubujte, babičko," povídal Žalman dobrácky, "a pojte se s náma k máji podívat. Až uvidíte, jak to těm dětem sluší a jak to dovedou —"

"E — Pán Bůh by mě musel potrestat," rozkřičela se babička, — "dybych tam jenom nohou vkročila. Já musím, holečku, doma hlídat a modlím se za tu dnešní zkazul!" —

Když přišli Žalmanovi k máji, bylo tam již velmi živo a přední místa na lavicích byla bezmála obsazena.

Tak, tak, že Žalmanová usedla a Žalman se postavil mezi mužské.

Muzika hrála; vířily činely a buben dával takové "šusy", že v bližších staveních až okna drnčela.

Hráli nějakou směs národních písní a bylo to velmi krásné. Přimo pod tím srdce plesalo.

A pak se již páry stavěly k Besedě a to hlavní začínalo.

Evička se vedla s Pepkem a Helenka s Karlem Činčerovým; — také Bolesláv se k tomu měl a již tu byly čtyři kolony, jako by se byly vyloupily kdesi ze Smetanovy harfy. —

"Bratři, bratři, bud' me jen veseli,

bratři, bratři, radujme se!"

Tak to jásavě začalo a již se zvedly bílé rukávce a osmahlé, selské ruce a již se sukénky rozvíjely a podpatky klapaly.

Kdyby naši lidé pochopili krásu České besedy, nikdy by nepomijeli při každé příležitosti ji tančiti.

Nevírovná se jí žádný moderní tanec, ovšem tančí-li se s citem a porozuměním.

Divoké a bláznivé komolení některých oddílů, třeba kuželky, nemá smyslu a dává najevo, že tančící krásu Besedy vůbec nevnímali a že ji nerozumějí.

V Pavlíkově, ku podivu, tančili ji také.

Vedl je k tomu varhaník Krištof, který byl současně také kapelníkem hudby a režisérem ochotnického divadla. Všem, kteří se na Besedu dívali, šla každá kolona až k srdci a staré ženské, které ještě Besedu pořádně neviděly, skoro si utíraly oči.

"To je náramný," povídala stará Karásková, "to je moc pěkný tanec. Škoda, že nejsem ještě mladá, abych se jej taky naučila."

Babička Žalmanová přišla už s požehnání, uložila si šaty do truhly a nebelklíč do almárky a strojila se za husama, hubujíc ustavičně na dnešní svět, který jde jenom po radovánkách a o nic dobrého se nestará.

Jako třeba table její Andula. — Jde si k máji a o husy se nestará! Nechá je v ohradě u stodoly, at' si štěbetají jak chtějí.

Loudala se po dvoře, ale nedalo jí to. Ta muzika tak pěkně hrála a takové písničky — zrovna, jako když ona byla mladá. Tak třeba jako:

"Koukej, koukej, koukej, Vašku," nebo "Letěla husička."

Bože na nebi — to už bylo tak dávno a ta písnička je stále stejná! Nedalo jí to pokoj!

Najednou postupovala, pomaloučku a zvolna, stále blíž a blíže. Nedbala, že má jen "lajblík" přes košili s rukávky a kanafasovou zástěrku.

Najednou stála opodál a nakukovala mezerami mezi přihlížejícími lidmi do kola, v němž se to vlnilo, jako když na makové pole pofukuje jarní vítr.

Sukénky a šátky, vyšívané fěrtochy a s nimi kosárky na čepicích kluků a bílé rukávy jejich košil.

Jak se proplétali, jak si poskakovali, napravo a nalevo, — ruce zvedali a jimi mávali — a — děvčata se točila jako vřeténka.

Písničky, samé staré, jedna lepší než druhá a babičce známé.

"Koupíme si kosu a pojedeme do Rakous" a z toho zase "Dáme si dělati, kolébku na děti — však nám tak nebude, až se vdáme."

Babička stála, pokukovala, popotahovala a konečně zvedla tu kanafasku a utírala si oči. —

A husy štěbetaly a nikdo na ně nedbal. — — — — —

Eva byla v ohni.

Besedu tančila s Pepkem, ale byli tu i kluci z okolí a ti všichni o ni stáli a oči měli jenom pro ni.

Jak pak ne!

Byla v tom kroji rozkošná a ve faldovačkách měla i rozkošné nožky.

Eva to věděla a stavěla se s celým půvabem, který je dán skoro všem mladým dívkám a některým zvláště! Eva ho dostala až přes míru!

Byla trochu pyšná a trochu domýšlivá, při tom ovšem i poněkud mladistvě hloupá a ráda se dělala horší, než byla.

Tu a tam se chlubila svými úspěchy a vypravovala mamince a Heleně, co jí který ten kluk povídal. —

A věděla to, že se všem líbí a hřešila na to a někdy jim dělala až protivně drahoty a posmívala se jim do očí. Zakládala si na své kráse a nevinosti.

Nikdo ji to nevěštěpoval a přece ve své mladosti byla dosti chytrá, aby věděla, že její nejkrásnější ozdobou jest zelený věnec a čisté rty, a to obě si úzkostlivě chránila.

Nevědomou nebyla, neboť všechna děvčata dnešní doby nevědomá už nejsou a nemohou ani býti!

Udržovati dnes dceru v naprosté zaostalosti jest velmi lehkomyšlné, neboť má-li se dívka všemu ubrániti, musí také hodně vědět.

Tak i Eva věděla již dost a přece byla velmi nevinná. — Na všecko, před čím dříve bývaly děvčatům úzkostlivě zavazovány o-

či, pohlížela jako na samozřejmost a nenapadlo ji, že by se měla před něčím rdít.

Chrániti se chtěla usilovně a býti vzácnou, býti velmi vzácnou a nikomu se nevzdávat, nikomu, až jednou tomu pravému!

Který to bude? Čekala na něho s tajným těšením a duši orosenou jako polorozvité poupě.

Kluci na ni brali a Evě to lichotilo a protože ji starší děvčata pověděla, po čem vpravdě všichni ti kluci jdou, dělala jim všelijaké drahoty a posmívala se jim a říkala si v duchu, strouhajíc jim mrkvičku — chyba lávky — nedostanete Evu — nedostanete, — mládenečkově!

Lichotilo jí, že se líbí také těm z města, kteří vědí více a mají lepší vkus, ale v duchu věděla, že si žádného z nich nevezme, ani se žádnému z nich nevzdá.

Dnes byla ve svém živlu.

Věděla o svém půvabu, — o kráse svých nožek, očí i líček; — znala čistou plet' svého čela a žhavost korálových rtů.

Když bylo po Besedě, — byla malá přestávka a Eva si šla na zmrzlinu.

U krámků potkala Emila a vrhla na něho zlý pohled svých černých očí.

Skřížil se s Emilovým a zazvonilo to, jako když udeří kosa o kámen.

Žalmanovi manželé byli velmi nadšeni.

Panímáma to trochu tajila a nechtěla ani ukázat, jakou má radost z dětí a jak se po nich a jen po nich stále dívá.

Co jí bylo do ostatní veselice? Pouze její děti tu pro ni byly a obcházela je očima, jedno po druhém a vždy se vracela zase k prvnímu zpět.

Helenka, Eva, Boleš!

Její roztomilý trojlístek!

Její drahé děti!

Bála se závistí ostatních, protože ta je zlá a může skoro člověku ublížit, — proto, jakmile ji někdo přistihl, honem sklopila oči, nebo se dívala někam jinam a schválně kmotře Kučerové pochválila její Růženku a Blechové Stázičku.

Ptala se, kde ji koupili na zá-

stěrku a chválila, že má Boženka moc pěkné střeвиčky.

Při tom ovšem, věděla, že zástěrka Evina je lepší a rovněž že Helenka má mnohem pěknější střeвиčky.

Tetky jí také její děti pochválily a na oko ji zalichotily, at' třeba závistí umíraly a Žalmanová se nad tím zardívala a nevěděla, jak by tu lichotku měla vyvracet.

Podle lidového bon-tonu se slušelo, aby řekla — "i nejní to tak velký" — nebo — "holka jako holka, jen dyž je zdravá a pracovitá," ale ve skutečnosti by byla najraději vykřikla: "Vid'te, vid'te, mám hezky céry a Boleš je junák, jako topol u vody!"

Nečinil si v tom žádného násilí a nevěděl, že se mu lidé pro otcovskou lásku až posmívají.

Žalman to neuměl tak utajiti a nepokoušel se o to.

Seděl mezi sousedy, díval se jen po nich a povídal Trnkovi, jenž seděl vedle něho: "Ale udělal se ten Boleš — co? Nedávno chodil ještě do školy a nesky je chlapík jak jedle! Celej Žalman — u nás byl dycky takovej vzrůst."

"Máš v ňom už čeledína," pokýval Trnka, "a to ti skoro závidím. U sedláka sou děti požeňnám."

"A já ho ještě tak ztuha k tej práci nezapřáhám," povídal Žalman, "dám ho ještě na rok do škol, aby něco uměl a pak teprvá, at' se tuží. Taky sem byl vodpočinutej a nebylo mi to ke škodě."

"Dyž máš k tomu prostředky," mínil Trnka, "tak co by ne, ale já bych to dělat nemoh! Ta dnešní krise je na sedláky mor. Ta nás ubíjí a mě kór!"

"I — dyt' vona každýho", usmál se Žalman, "ale co dáš do dětí, tak nejní škoda, to ti přinese ouroky."

"Ty máš lepší hospodyní," mínil Trnka, "tvoje nerozhází a přinesla k Žalmanům peníze. U nás je to horší, moje taková hospodyně nejní. Jen a jen, abych se s ní zlobil."

"Dyby ses miň zlobil a šel i vstříc dobrým příkladem, lepší bys udělal," povídal Žalman s mírným úsměvem. "Ale dyž vy ste,

mužci, jako dravci! Hnedka na ni hulákáš a tím i jen zatvrzuješ."

Sáhl kamarádovi až příliš hluboko do svědomí a tím se Trnkovi nezavděčil.

Ten pohodil hlavou a zavrčel nevlídně: "Snad s ní budu mluvit v rukavičkách, ne? To i raději natluču a je!"

"E di," usmál se Žalman, "bitá kobyla a bitá žena žádnéj užitek nenese."

Možná, že by se byli i pohádali.

Trnka byl známý vzteklivec a Žalman byl jeho výrokem hodně popuzen. Nemohl pochopiti, že může muž svoji ženu bít.

Na štěstí se páry zase už řadily a Eva se na tatínka radostně usmála.

Zamávala mu šátečkem a poskočila v tanečním pochodu.

Žalman přestal myslet na Trnkovu ubohou a nelidskou filosofii a zabral se do své radosti.

Celé odpůldne to trvalo.

Taková pěkná to byla zábava u té máje a než došlo ku skácení, vyměnilo se tu různých tanců a opakovala se také Beseda, až se nad tím srdce smálo.

Kácení se konalo až v samý večer. Máje byla vydražena dosti vysoko; koupil ji sám starosta a šátky byly rozděleny mezi hochy.

Byly pěkné; některý se hodil na krk, některý na kapesník a že po celou tu dobu, co máj stála, málo přšelo, nebyly šátečky ani ušpištěné. —

Nejvíce se z nich radoval Boleš.

Byl tím kapesníkem pasován už na chasníka a radostně s ním běžel k mamince.

Potom šli všichni k večeři a Žalman děti laskavě pobídl, aby si pospíšily, že jim také sám pomůže, jen aby zase mohly jít.

Đevčata se svlékla z národních krojů, které mimo očekávání vydržela na sobě až do večera, kvapem uklízela, dávala večeři a Helenka se služkou dojíla.

Eva vozila na trakaři krmení a Boleš nesl koním putýnky vody, rozsvítil ve stáji a čeledína se doptával, počká-li tam, až se koně nažerou, on, že by rád zase šel.

Muzikanti byli už v hospodě a věnec, který visel na máji, byl tam

už také a houpal se u stropu.

Strážmistr Panoš seděl se starostou v pokojičku a čekal, až přijdou Žalmanovi.

Těšil se na zatančení s Helou; u máje se jim to nelíbilo. Raději se procházeli na prostranství mezi lipami a slibovali si, že teprve večer si vše vynahradí.

Však na té procházce bylo také krásně; drželi se chvílemi za ruce a teplo z jednoho procházelo do druhého.

Divná sladkost z nich přeskakovala — uvědomovali si vždy více, jak se mají rádi a že jsou si něčím nevzájem.

"Tvůj tatínek mi, Heluško, nedůvěřuje," povídal Panoš svému děvčeti, "ale přesvědčí se, že mi křivdil. Udělám tě velmi, velmi šťastnou, uvidíš! A potom se tatínkovi představíme!"

"Tatínek rád uvěří. Je hodnej a bude tě mít taky rád!" upokojovala ho.

"Jenom kdybych dostal co nejdřív povolení k ženitbě, nebo už to dlouho nevydržím. Nemůžu se dočkat, až budeš má!"

"Dyt' už sem," povíдалa ve své nevinosti, "což vo tom pochybuješ, Viléme?"

"Eště nejsi docela, ale budeš, budeš, Helenko, jen co tvoje láska dočista uzraje a co to bude moct bejt! Až si tě povedu k voltáři, koupím ti kytici tak velikou a krásnou, jako seš sama!"

Byly to krásné sny a Panoš v nich toužil pokračovat.

Proto se radostně rozběhl, když Žalmonovi přišli a již měl Helenku v sebe zavěšenou a za zvuků veselé muziky si ji vedl do kola.

A tančili — Bože, to byla kráska! To byly valčíky! — To byly fox troty!

Panoš byl na slovo vzatým tanečníkem a Hela už byla ztančena s ním. Šlo jim to, až radost hledět a Žalman ani nemrkaje, sledoval je v kole.

Už se s Panošem smířoval. — Viděl, že Hela ho má ráda a uznával, že by to bylo nemoudré, vlastním odporem jejich šťastné chvíle ztrpčovat.

Však Helenka s ním půjde, ne on — nu a že jim ji odvede —

bud' Pánu Bohu poručeno. Ted' jsou takové dobré dopravní prostředky, že se mohou častěji domů rozejet.

Chvílemi hledal Evičku, chvílemi Boleše a vždy byl spokojen.

Eva sice tančila jako drak, ale vždy s jiným — nikdy nebyla s jedním tanečníkem dlouho.

Když ji bral k tanci po třetí a po čtvrté, už netrpělivě přešlapovala a říkala pak bez okolků:

"Tak — šlo nám to pěkně, vidíte? Ale už mě zaved'te k mamince. Nemůžu tancovat pořád s vámi, co by mi zbylo pro ty ostatní!"

A tak se při tom pěkně usmála, že nemohl být ani uražen.

Odvedl ji, kam si přála, aby pro ni za chvíli zase přišel.

Kousek po kousku ubíhal a hodiny odbíjely své čtvrti a půlky a Eva tančila a tančila, ale spokojena nebyla.

Emil, ten nezdara, tančil s jinými, i Helu prováděl, Stázu a Boženu, ale o ni nezavádil.

Pro Evu, aby mu mohla s vysoka říci, že je unavena a že už nemůže, nešel a nešel.

To bylo odporné a marně si namlouvala, že o něj nedbá a že ji to nemrzí.

O, mrzelo ji to, měla vztek a žal a najednou ji tu nic netěšilo — ti tanečníci z města, kteří ji brali jeden druhému z kola, stali se jí protivnými a nejraději by jim byla bez milosti dávala košem.

A byla už půlnoc a tatínek ji zavolal, aby šla k večeri a již usedal za stůl vedle maminky a usazoval vedle sebe také Panoše s Helenkou.

Eva věděla, že to za všechny zaplatí a byla by se z toho těšila.

Viděla Helu, jak září a se usmívá, jak trochu rozpačitý, ale více potěšený je i strážmistr.

Sedala si vedle a skoro to Hele záviděla a měla žal a mrzutě odstrčila jídelní lístek a povíдалa, že nemá ani nejmenšího hladu a že nechce nic.

Maminka ji domlouvala, že je to nesmysl, proč že by nejedla, — jen at' se posilní, že doma stejně málo jedla a tak co by si nedopřála.

Vždyt' prý by se jí mohlo z hla-

du udělat špatně. A tatínek také pobízela a dodal, že i k vůli hospodskému a ostatním se tu musí jíst, že nechce, aby se řeklo, že je Žalman nějaký drzgrešle.

Eva tedy netečně poslechla a dala si řízek, ale převalovala sousta se strany na stranu a nejlépe ji chutnala okurka.

Tajně snědla i maminčinu a řízek jí po kouskách přistrkávala. A také na Boleše mrkala, protože ten měl apetit jako mladá kukačka a snědl kde co bylo, aby ji s tím řízkem pomohl.

Více ji zajímal druhý stůl, — u kterého seděl Emil mezi děvčaty a bavil se s Boženou i se Stázičkou.

Co jen si to s nima stále povídá a což, aby si tak namluvil tu Boženu, Boženici, která, tot' se ví, by na něho brala.

Emil nebyl valně hezký, klátival se jako mátoha, ale holkám se líbil.

Snad pro ty husté vlasy nebo pro moudré, jako by posmutnělé oči?

Ale Evě se nelíbil — nu opravdu a jak říkají dívky na venkově, na sto hříchů ne! Mrzelo ji jen — že je sousedů a — že je takový — a litovala by ho, kdyby chtěl Boženu. Ta už měla kluků — a je — a — co všechno!

Ještě nebyli Žalmanovi docela po večeri, když ze sálu zahrála hudba a trubka kapelníkova ohlásila volenku.

Děvčata, jako by je podpíchl, zdvihala se se svých míst a kluci, rota nedobrá, poschovávali se po schodech a světničkách, i na dvůr utekli, aby je musela děvčata hledat. —

Helenka se také zvedla a zeptala se Panoše, půjde-li s ní tancovat, že je ted' volenka a sluší se to, aby mu oplatila.

Přivolil, tot' se rozumí, s celou radostí a již se vedli do sálu.

Hoši z města stáli v sále a čekali na Evu. Však ji do půlnoci mohli roztrhat — sluší se to, aby je pěkně vyvedla.

Však Eva již tu byla.

Nakoukla a měla v očích samý úsměv. Byla v bílých šatech velmi půvabná a všichni o to stáli, aby přišla pro ně nejdříve.

Eva se rozhlédla a již si krácela. Ba, věru, k tanci.

Všecko v ní jen hrálo, hlavičku si pěkně nesla a krok měla podle hudby.

Již chtěla vzít Vokouna, montera z elektrárny, jenž uměl nejlépe tančit, najednou však uviděla Emila a naráz byla rozhodnuta.

Bylo to dilo nápadu a ne rozmyšlení.

Zastavila se u něho a uklonila se lehounce.

"Ty pro mě nejdeš, ale já pro tebe jo — Emile! Nedáš mi košem, co?"

A se sklopenýma očima, plna krvavých rozpaků, stála u něho a hleděla mu na boty.

Byl překvapen a úplně pomaten. Několik okamžiků se na ni díval, potom ji vzal jaksi neochotně kolem těla a vykročil s ní k tanci.

Evě tlouklo srdce jako zvon; cítila, jak se jí v něm krev přelévá, jak se chlopně otvírají a v hrudi se houpá sem a tam.

Dávala si záležet, aby tančila pěkně, tak pěkně, jako on. Bral to vždy zvolna a při podlaze, nikdy nebláznil jako Pepík, který rád lítal jako posedlý.

Kroužili.

Byli hnedle u oken a zase zpět u dveří. Kroky jim zapadaly do hudby.

"Evo, co ti to napadlo, žeš pro mě přišla?" povídal náhle a trochu ji popustil, aby na ni lépe viděl.

Přišlo to tak nečekaně, že nemohla rychle oči sklopit a setkali se. —

"Nic", vyhrkla, všecka růžová, "to jen tak. Je přeci volenka."

"Ale na tu chodějí děvčata jen pro ty kluky, co s nima tancovali." —

"Já — já —" koktala Eva a dívala se po sále, který jí v tanci kolem v mlze a mátoze plaval. — "Já — no — nejni ti to vhod? — Esli ne, tak řekni a můžeme přestat."

Vyhrkla to zčerstva a zčervenala od výstřihu šatů až po čelo.

Vzdor a jakási litost zaplavila ji celé nitro. Cítila to v prsou i v krku.

"To ti řeknu, až mi odpovíš," pravil Emil, "až mi povíš, proč mě

vzalas tančit. Esli jen z vrtochu a proto, abys mě potupila, tak mi to vhod nejni, tot' viš! Chceš-li si hrát s tima vostatnima, tak si hrej, ale se mnou ne — Evo! Já na to nejsem udělanej! Jednalo-li se ti ale vo něco inýho a chceš-li se mnou tančit proto, že sem to já — tak je mi to tuze milý a nezapomenu ti to — Evo!"

Bylo to řečeno příliš opravdově a upřímně a pro Evin osmnáctiletý rozum příliš moudře.

Něco v ní zaplesalo, něco se zatetelilo. Než z toho vystrčil šotek již své růžky a navedl ji, aby Emila poškádlila.

"Proč bych si s tebou chtěla hrát," povídal rozmarň, "dyt' už tě znám, že s tebou nejsou žádný hračky! — Nerozumíš prostě žertu! Ale napadlo mi to tak, ani sama nevím proč! Nemyslela sem na to a na tebe už teprva ne! — Viděla sem tě tu stát — a tak —"

Lež!

Eva to cítila, že lže a uvědomila si také, že se dělá hloupější než je, ale už to bylo venku a nevěděla, co chytřejšího by propověděla.

Nemohla mu přece říci všecko tak, jak to bylo!

Emil povolil náruč a zastavil v tanci.

"Tak to postačí," povídal studeně, "děkuju ti a nemuselas se vobtěžovat. Vytáčeš zase ty, co s tebou tancovali!"

Eva zůstala všecka ustrnulá.

V černých očích měla strašný vzdor a slzy. — Ne — ty nemohla potlačit. Musela utéci ven, aby se tu jimi nezahodila.

Utekla na dvůr a na náves. — Musela si přitisknout ruce na ústa — aby zlostí a žalem nevykřikla.

To kluci koukali, že je Eva neprovádí.

Schovávali se jí v sedničkách a na chodbě, ale nemuseli, Eva je nehledala.

Uviděli ji až po volence a žasli nad její břítkostí.

Sekala je jazykem jak mečem a byt' se jim až k zbláznění líbila, utíkali raději, aby měli od ní pokoj. "Je jako had", říkali si všichni pro ni pobláznění, "co i posedlo? Je jak vyměněná. Už s ní pro dnešek nic nejni. Pojd'me raději

vod ni dál."

A tak se stalo, že Eva sedla vedle maminky a neměla už tanečnicka. —

Šaty, které byly s večera jako padlá mlha, byly už pomačkané a utahané a růže, již měla na prsou, měla zvadlou a zlomenou hlavičku. —

Maminka se starostlivě podívala a ptala se:

"No — co pak? Ty už netančuješ?"

"A —" ohrnula Eva ret, "bolí mě hlava."

"Co tak najednou? — Chceš it dom? Já ti i zavážu."

"Šla bych."

Helenka byla překvapena a nebylo jí to vhod. Vždyt' byly teprve dvě hodiny a oni s Panošem ještě nedodělali jednu řeč a měli si tolik co povídat.

A Boleš nechtěl o návratu domů ani slyšet. Ten byl v letech, kdy chlapi tančí do zničení a je jim to jedno, s kým. Berou i tetky a "stálice", o něž nikdo nezavádí.

Boleš také bral holky z kraje a prováděl i výměnkářky, které o to stály.

Žalman byl starostliv, sáhl Evičce na čelo a uznal, že je opravdu horké.

Vypravil s ní tedy maminku a sám se uvolil, že tady s dětmi pobude, pokud budou chtít.

Bavil se dobře, byl již poněkud rozjařen pivem a hudbou a neměl také chuti k návratu.

Žalmanové pak to přišlo vhod, že může jít. Měla ráno péci chleba a tu je třeba si přivstát a zamístit a roztápet závčas pec. At' je alespoň trochu vyspalá.

Šla tedy s Evičkou, ale marně se pokoušela zapřísti s ní nějakou řeč.

Doma ji tedy ovázala hlavu a ulehla ke spaní.

Žalman s dětmi přišel, až se již rozednívalo. Však v tu dobu svítá ve tři hodiny a ve čtyři už je bílý den.

Helenka jen zářila; tatínek pozval Panoše, aby je doprovodil, platil za něho a vlídně s ním hovořil.

Byla všecka šťastna; ptala se maminky, má-li už zůstat vzhůru.

nu, k vůli tomu chlebu, a když ji řekli, jen aby si lehla, že si to maminka s Pepinou udělá, políbila tatínkovi významně ruku a už byla v posteli. Přikrčila se, snila o Vilémovi a usnula.

Zalman se staral, nebude-li Eva stonat, šel se do světničky na ni podívat a položil jí ruku na čelo, díval se chvíli do její drobné, hezké a porosené tvářičky.

Byla velmi roztomilá, spala s malounko pootevřenýma očima a z rudých rtů jí probleskovaly perletové zuby.

Byl nevinnou krásou spící dcerky přímo dojat — potichu zase odešel a zavřel dveře.

Bolešovi poručil, aby už nešel spat, chlapec že musí vydržet všechno, aby dal kobyldám a strojil nářadí, že pojedou s Josefem oborávat brambory. On že se jen trochu narovná a připraví krmění.

Selka už vstávala. Brala si sukni a vázala zástěrku. Česala se u malého zrcátka a když Norbert ulehl, usmála se na něj a povídala, že to bylo hezké a že má radost, jak se to Hele líbilo.

"A co Evička", ptal se a labužnický se natáhl, "nestůně? Proč chtěla it tak brzy dom?"

"E — kdo pak ví," povídala Zalmanová, "je to eště děcko a chce už vypadat jako ženská. — Myslím, že i něco přelítlo přes nos. Asi že — Emil."

Zalman pokyvoval.

"To zas přejde. Ale ten Panoš se mi začíná líbit. Snad s ním Hele nechybí. A víš, maminko", dodal a jak stála blíž, chytil ji za ruku, "měl sem velkou radost. Máme hezký a hodný děti — zaplat' Pán Bůh — až nám je lidi závidějí."

"Neříkej to, Norberte!" povídala Anda a štěstě si povzdechla, "vo štěstí se má mluvit jenom pozřichoučku. Lidská závist mu škodí." —

Před dětmi říkala Zalmanovi — tatínku —, byli-li sami a štěstě, vždy mu říkala — Norberte.

Byli při tom mladší a uvědomovali si, jak se mají rádi.

Přitáhl ji k sobě.

"Jak by nám mohla škodit?" — povídal. "Svůj štěstí sme si vybudovali sami. Dej mi hubičku, Ando

— a pak teprve si di k tomu chlebu!" —

Přisedla na postranici postele a objala ho kolem krku.

Měla ho ráda stejně jako před lety — ženina láska nikdy nestárne. — — — — —

Odtáhla si pak díži doprostřed kuchyně, přinesla kopišt a požeňhala ní třikrát napěněný a vykysaný kvas.

Přinesla sůl, kmín a feníkl, osolila, zasypala moukou a již začala míchat.

Napřed jen zvolna a lehoučko, pak si přisypala slaměnkou zas a zas.

Zvonilo klekání.

Zvon, který měli ve studni, teď s věže jasně zval a pobízel.

Modlila se potichu — Anděl Páně —, ale ještě se v modlitbu neponořila.

Norbertovy polibky a teď práce u díže jí nějak rozptýlily.

Chodila kolem a přehnovala pěníci, kyselostí čpící kvas přes tenké množství mouky; zvolna se stávalo vše hustší a tužší — krůpěje potu již se jí perlily po čele a pod paží halenka jim provlhal.

Přitom jako by nacházela rovnováhu a duševní klid — modlila se uceleněji, rozpomínala se na zábavu a děkovala Bohu, že má hodné a hezké děti a konečně, že má Norberta. Že má svého Norberta, který jí má stále tak mladistvě a něžně rád.

Norbert, její zlatý, milovaný muž. —

A při té práci zpytovala svědomí, zdali všemu činí radost, co činí a zdali koná, co má a může konat.

Kdo ví, co jí to dnes při tom chlebičku tak napadlo.

Zdali dává almužnu vždy ráda a s jasnou tváří, zdali na ty nezaměstnané, jimiž se někdy od rána dveře netrhly, nehubuje a nezahlídá.

Děvečka Pepina už byla také vzhůru, už také okolo tékala, — sháněla sítko a hrnec a že byla po muzice, ospale mžhourala a otvírala ústa zíváním na celé kolo.

Zalmanová byla stále hezká a křepká; jak chodila kolem díže,

lopotíc se kopistí, tak se na ní body a prsa mírně houpaly a bílý krk jí z výstřihu halenky působně vystával.

Měla pořád ještě mnoho vlasů a ty si pletla v silný pletenec a kolem hlavy ho ovíjela; teď ovšem uvázala si čistý bílý šáteček konci dozadu a všechno to svoje bohatství pod něj schovala.

Konečně se kvas s moukou spojil a slil v jedinou, tuhou, vonící hmotu.

Panímáma ji pomoučila, rukama utlačila, znovu požeňhala a čistým ubrusem přikryla.

A už vařila snídani a strojila malým prasátkům pít, pouštěla kvočnu s kuřaty a pěkně, zvolna a po dobrém jí domlouvala: "Na na — maličká — no — pipi — e di ty hloupá mūro, dyt' si na ně šlapěš — no, pojď, malá — pipipi!" —

Venku již vyplulo slunce z mlh a duhových par, zvedlo se jako ohnivý pták a vznášelo se zvolnínka nad lesy a lukami.

Skřiváni zpívali jeden přes druhého a ostatní ptáci, špačci na jabloních a sedmihlásci, čermáčci a pěnice, to vše laškovalo a křičelo, zvonilo a típalo, že ovládalo veškerý prostor mezi stromovím, střechami a zemí.

A ty bezy tak líbezně voněly a noční fialy na zahrádce ještě si to snad neuvědomily, že je den a dýchaly, až to omamovalo.

Panímáma Zalmanová běhala po hospodářství, nesla mléko do mlíčníka a stavěla ho do vody, — sbírala smetanu a kochala se prací, která člověka těší, je-li štěstě a v srdci spokojen.

V hlavě jí zněly odevčira všelijaké nápěvy — hned si vzučela: "Dájo, nevolej!"

A hned zase: "Cikánko krásná," ale z toho si uvědomila, že by měla raději zpívatí svatou a proto přeladila na vážnou melodii slavného chorálu:

"Bože, chválíme Tebe!"

Oh, Zalmanová měla proč Boha chváliti a proč mu děkovati!

(Pokračování.)

— — — — —
Chvála blaží, nový odběratel "České Ženy" však pomáhá!

Nezvěstní

Sibiřský Román.

Napsal: J. Valoušek.

V té době jezdí po Sibiři podobných fúr, na nichž jsou zahalené osoby v šuby, a nikdo nepozná, zda jsou to muži, či ženy.

Přesuny vlád a moc jednotlivců rozvíří hladinu života i v jindy tichých osadách. Kdo nejede svým povozem, čeká na vlak na nádražích a rozjezdech. Povalují se tu cestující celé týdny na chladné zemi, s malými dětmi, za poměrů, jež nelze vyličiti.

Šela nezapřela podnikavé, obezřelé a ostrovtipné krve židovské. Ujala se zpřežení, což není na Sibiři novinkou. Krnilov usadil se vedle ženy ponořen v hluboké myšlenky — utíkajících. —

"Zinaido, přisedni ke mně!" — pravila Šela.

Do rána ujeli hodný kus cesty a v nejbližší vsi zajeli do zájezdního dvora, vypili číšku čaje, protáhli zkrhlé údy a koním se dostalo sena a vody.

Po dni a noci jízdy, přešli přes zamrzlé mohutné toky Obu a večerem chtěli nocovati v Kuzněcku, kde měla Šela příbuzné. Zde v oblasti jsou utečenci docela neznámí, a proto není se jim ničeho obávati.

Zvolni jízdu a pomýšlí všimati si událostí, zvláště se zřetelem. Šelou dosud tajemným, k dráze, jak daleko jsou Čechoslováci a pluk, u něhož je Josef a Jiří. Všichni čtyři vespolek málo mluví, každý pro sebe obírá se přítomností a v obraze nehotovém vystupuje budoucnost, kromě Šely, nejistá. Ta jediná chladnou myslí uvažuje o okolnostech, ne jak by bylo možno prodrati se na Amur, tam, ač dosud o tom svým příznivcům neřekla, nemá ještě touhy jeti.

"Samotná Sibiř," uvažuje Šela, "je dosti široká, aby nás uživila, až zakotvíme. Je však třeba osy mně i Zinaidě, okolo níž se točil několik roků náš život i naše bo-

lesti a utrpení nekonečného čekání. Osami jsou Josef a Jiří. Jich stihnouti, jich nalézt — pak i krvavá Sibiř promění se opět v tichou a útulnou, jako byla ves Bolotnaja v prvních dnech, když hostila Josefa a Jiřího."

Šela snila u vytržení. Zinaida vzpomínala na přástky, kdy teta Arefa Danielovna vyprávěla o dívce, která vykoupila se z objeti Vasilu Kumanova, ale velikým utrpením. "Což ještě jsem dosti netrpěla? Kdy že to bude?"

Rodiče jakoby podřimovali v saních, jež podobají se arše; nespí však. I oni mají své myšlenky, své vzdechy. Oni neobírají se přítomností — ta je příliš osklivá a budoucnost je dosud neznámá — a však minulostí. Jedna myšlenka stihá ustarané hlavy, jeden obraz vystupuje. Jen jedno místo, jen jedna ves a v ní jen jedna chata Iwana Achimoviče Krnilova, z tesaného dřeva, uvnitř vybilena pečlivou rukou Trifeny. — Široký rozhled do návsi i na step, koně za noci obíhají chatu a dupot jejich je Krnilových ukolébavkou. — Blíže domu je stádo ovcí s rozumným očima, v nichž jeví se velká oddanost ke svému pánu.

O, co tu vzpomínek! Za dlouhých zimních nocí nikdo nezná míry času a doby, a tu v bezesnou chvíli zazpívá pod píčkou kohout hodinu s půlnoci — zlých duchů moc přešla. —

"Kuzněcko!" zvolala Šela. V saních ožili. Rázem mizí krásné sny a jeví se to, před čím bychom ještě aspoň na chvíli zavřeli oči. Slepec daleko nedojde a nezbyvá než jen otevřít oči a podívat se světu hodně zblízka do tváře.

Na zájezdním dvoře lze spatřiti divnou směs národů. Uprchlíci, lidé za obchodem, bývalí souvěrci Šeliny, projíždějí Sibiří, jakoby

to byla zábava. Hlouček židů-obchodníků v usmolených kaftanech — s dlouhými pejzy, v žargonu si cosi horlivě vypravují.

Šela při spatření jich ještě více se zahalila do šuby. Kolem hlavy ovinula si šálu a naslouchala ii známé řeči z domova: "Nazinova dcera přijala křesťanství!" — Židé snesli své zraky z mluvčího k zemi, sklonili hlavy na znamení hanby, již se jim dostalo dcerou význačného komisaře. "Jehova opustil nás! Nazin měl býti v sovětu prvním, židé měli v něm míti velikého zastávce, běda, třikrát běda! Gojim přebročil práh jeho chaty na vsi, kde slavil Tirzi-Tamuz a Elul. Vojín československé armády jeho dceru Šelu zmámil, zradila mu Nazinovu radu. Dva vagony bílého zlata — cukru — mohlo nám padnouti do rukou."

Židé na slova řečníkova zaúpěli, obnažili hlavy k protestu.

"Jehova se však krutě pomstil!" — Židé jakoby rázem zahnali bolest po onom ušlém zisku, jsou lační pomsty: "Jehove pomstil svou pohanu! Včera v noci muži, přející sovětům, obstoupili chatu, v níž Šela našla útočiště u svých ochránců, by nikdo z nich živ nevyšel a zapálili ji. Chata shořela do základů a Šela, jež se zpronevěřila svým otcům, zrádkyně, se všemi jejími obyvateli uhořela."

Šela více neposlouchala hovoru ve skupině. "Zinaido, nejsem živa více, ty ani rodiče!"

"Třeštíš, Šelo?"

"Ne, netřeští! — Zde právě hlouček židů vypráví, že chata Krnilova ve vsi Bolotnaja shořela i se Šelou Nazinovou, křesťankou i s jejími ochránci." —

"Ach!" zavzlykala Trifena, a Krnilov stáhl obočí.

Z Kuzněcka skoro bez příhod dostali se uprchlíci před Irkutsk. Všichni spravují se návodem Šely, ona samotná vyvíjela tolik obdivuhodné energie, jako málokterý muž by toho dovedl ve svízelném životě cestujících a k tomu v zimě.

Židovské zprávy, jež slyšela Šela v zájezdním dvoře o požáru v Bolotnaja, měly do jisté míry

utěšující dojem.

"Dobře, že jsme vyjeli!" pravil Krnilov, "nebyli bychom již mezi živými. Není mně již tak těžko, jako dříve, že jsem opustil svou chatu a bloudím světem, nevěda, kde zítra hlavu položím."

Hrdinně počínala si matka Trifena, prolutá trpělivostí až obdivuhodnou. Ani Zinaida nebyla již tou, co doma na vsi. Domnívala se a kojila se nadějí, že každým krokem z domova může spěti blíže k Jiřímu. Ve své neukojené touze s nevšední energií prohlásila k Šele: "Na konec světa za ním půjdu!"

Co bychom ještě měli dodati? Krnilovův opasek s penězi konal dobré služby. Měl ještě stříbrné ruble dobré ráže, kterých v oběhu neviděti, ale neradno jich ukázati. Krnilov však, bylo-li třeba, dovedl vydržeti při vodě a černém sucharu. Ostatní se přizpůsobili. Všední starosti snad nikdy tak nepůsobí na člověka, jako duševní trýzeň. Této bolesti měly ještě zakusiti obě dívky a ve své důvěře zakolísati.

Šela převzala na se vůdčí úlohu. Bylo jí často vyzvídati, kudy projeli Čechoslováci, a k svému překvapení spatřovali naši uprchlíci při dotazování v zájezdních dvorech podobné skupiny žen, jako Krnilovi. Neutíkají však ani před kolčakovci, ani před holševíky, ale mají tentýž směr a cíl — hledají Čechoslováky.

Z neodolatelné zvědavosti, v které si vsi za Kuzněckem, přistoupila Šela ke skupině žen.

"Kam vede vaše cesta, smím-li se tázati?"

Ženy či dívky, právě jakoby nějaké věci přišly nakloub; jedna přes druhou srší návrhy a Šelinu otázku přeslechly. Všechny, zahalené v šuby a šály, přijely z různých oblastí, a Šele zdají se býti velmi krásné. Jedna z nich zdála se býti velice rozhořčena, pozorovala to dle pohybu. Ztepilá postava její vězí v černé sametové šubě, a Šela dle doslechu o kráse žen připomíná si: tot' jako kráska z Kavkazu.

"Nejsou již daleko! Zastihnou-li jej u Bajkalu, všechno jedno! Nevezme-li mne sebou, zastřelím ho!"

A jako na postrach vyndala z kapsáře sametové šuby smrtící zbraň, která se přamálo hodila k něžnému oděvu, a pohrozila: — "Běda tobě, Franz!"

Její družky neméně spanilě, srší hněvem a blesky přímo šlehají z krásných očí.

"Oklamal mne můj Kost'a! Napřed říkal, že u nás zůstane, — a sotva však vzal na sebe šat vojína Družiny, změnil se, jakoby zapomenutí na mne v tom šatě bylo užito," řekla plačtivě blondýnka.

"A jak jsi se s ním seznámila?" pravila ona v sametové šubě.

"Jak? Byl gramotný a u otce pásł skotinu. Uměl hrát na klavír. Zpíval jako umělec v komerečeském klubě, a já nevím, co vše uměl. Která dívka by se do něj nezamilovala?" odpověděla prostodušně ta, jejíž šuba nebyla sameťová, ale z předválečné dobré látky, jež svědčí jistě o zámožnosti. —

"Kost'a říkával, že se mu líbí u nás, že si mne vezme za ženu. Uměl o tom tak pěkně vyprávěti, až mi šla hlava kolem."

"A potom?"

"Potom? Přišli jacísi lidé, prý jeho tovaryši, vykládali jemu, že prý jiná Nevěsta čeká a že je jeho povinností, jíti s nimi. A na to v noci odešel, aniž by mně učinil svou poklonu —"

"Což o to," vložil se do řeči třetí, osůbka něžného vzezření, drobounká žabka, gymnasistka, jakých hojně zřítí v ruských městech. "Což o to! V našem městě stával na rohu bazaru za krámkem plenný — Aleksej, prodával maslo. Byl učený člověk, a my, když jsme šly kolem do Pečerského gymnasia, u něj zůstaly rozprávěti. Celá třída začek se do něj zamilovala. Všecky spolužačky dostaly za to trojku z mravů. Na to se ztratil. U krámků prodával starý kašlavý mužik, a když jsme se po plenném dotazovaly, — pohodil rukou: Žalko mi (lito mi)! — Bylo-li starému muži "žalko" — plenného, bylo tím více nám. — Však, jak již bývá, družky hrzy zapomněly, jen já nemohla, — a proto jsem utekla z domova, hledat mého holubčika."

Maličká se odmlčela.

"Znáš jeho rodné jméno?" — "Neznám, ale poznala bych jej, — kdyby se oblékl do jakýchkoliv šatů."

Šela s ustrnutím poslouchá, a zlé myšlenky na ni dorážejí. Snad i Josef se vyhnul slibu; a co Jiří? Jsou jako ti ostatní? Není možná! A zoufalství se pokouší o Šelu.

"Milé družky," počala poslední. "Já nepoznala lásky žádného plenného oficíra, ale moje sestra Nasta. Vydala jsem se na cestu se vším nebezpečím v nepokojném čase, bych pomstila nevinnou duši, jež i se svým dětětkem leží na dně Volhy."

Ženě zajiskří oči, vrhla by se jako tygřice na svou oběť.

"I ty bys jej poznala?"

"O, jako falešný rubl, vždyt' byl u mého otce, velkoobchodníka Marušenka, v čajovém oddělení účetním a přízeň otcovu si získal svoji dovedností. Když jej uvedl ve svůj dům, nevěděl, jaké neštěstí přivádí nejmladší mé sestře Nastě. On vyprávěl, že je technik a jeho otec že má továrnu na čokoládu. A když pro něho přišli, že musí s nimi, objevily se u mé sestry známky šílenství; Nasta šla a utopila se. Tot' román mé sestry, a za to jdu ji pomstít."

Ze zánadří vytáhla lesklou dýku: "Tato ocel projede jeho hrudí mou vlastní rukou!" Ostatní jakoby oněměly srdnatostí ženy pro zhrzenou sestru.

Šela stála jako solný sloup a chtěla utéci z místa za Krnilovými. Nohy se jí trásly nad těmito zprávami. A takovými že mají býti společníci Josefa a Jiřího? O, snad že by se tito od nich též zkazili a proto nepřijeli? Vždyt' tak svato-svatě slíbili! A ti, o kterých právě slyšela vyprávěti, byli přece také hodní, uměli si získati lásku dívek, rodičů, a přec že by byli nevděčníky, zbabělci a utekli, nikdo neví, kam?

Ona se Zinaidou ví, kde je Josef a Jiří! Jsou ve vojsku, šli bojovat za svoji vlast a byli vždy šlechtetní — a za svou vlast bojovatí je čin hrdinství! Ti, které hledají tyto ženy, dle jejich vyprávění, nemohou býti hrdiny, a dom-

něnka těch žen je mlynář, že by mohli býti tam, kde Josef a Jiří, tam jsou jen hrdinové!"

Šela pokročila dopředu:

"Nejste na správné cestě! Stopa nevěrných nevede tam, kde je můj Josef a Zinaidin Jiří. Běžte se ji pozeptati, kdo byl Jiří a Josef. — Řeknu to ostatně sama. Ale tam nemohou býti ti, které vy hledáte, jsou-li takovými, jakými vy je pravíte! Bud' půjdete hledati v jiný směr, jinou stranu, ale tam, kam my, rozhodně jíti nemůžeme!"

Šela spadla šála s hlavy, krev zbarvila její tváře. Ženy odstoupily a ona v sametovém plášti praví: "Ta dívka šílí, rozčilením pozbyla rozumu. Jsou to zajisté následky její lásky!"

"Mýlíš se, nešlím, vím, co mluvím, a slyšela jsem, co vy chcete a koho hledáte. Můj Josef je rek. Zachránil mě před smrtí, nechal mě vzdělati ve své víře. Hahaha! Vám utekli, vy se jdete pomstít. Zinaida tam sedí v saních, jedeme si již pro své hrdiny, abychom šťastně žili životem nejkrásnějším!" —

Zatím Krnilovi nemohli se dočkat Šely, proto ji vyhledávají a zří ji zanícenou řečnickou a obhajovat. —

Zinaida k ní přiskočila. "Šelo, pojď rychle, otec má zapřaženo. Zvěděl spolehlivé zprávy."

Šela přisedla do saní a Zinaida se jí táže, jaký spor měla s cizími ženami.

"Milence hledají, — utekli pryč jim."

"A kde oni jsou?"

"Domnívají se, že v Družině."

"Ach," záupěla Zinaida, "je nás tedy více?"

Zinaida zmalomyslněla.

Nic nepomohlo, sklíčenost se objevila u všech členů rodiny Krnilovy a Šelina důvěra nedovedla jich nadchnouti.

Před Irkutskem, jak Šela měla správné údaje, jsou Josef s Jiřím ve známé tepluše. Tepluška zdá se býti jakási sešlá. Chvoji a papírové květiny oprchaly, děšť ošlehal ozdobu, setřel nápisy, jakoby ze všeho čišela zmalomyslnost.

"Jiříku, zítřek rozhodne!" pravil Josef určitě. "Kapitán je již o tom

zpraven."

Jiří pozvedl hlavu: "A co ti říkal?"

"Nemá ničeho proti tomu, — chce-li kdo zůstat na Sibiři. Několik dní to však přece potrvá, než přijde propouštěcí povolení."

"Tedy je to určité?"

"Ano."

"Jsem stále v nepokoji, Josefe, a proto nemám již u vojska žádného stání; jakoby neštěstí kdesi viselo nade mnou —"

"Přelud, Jiříku! Nedivím se ti, u mne je tomu jinak. Jsou to následky našeho rozpoložení, neboť duch ve svých vidinách je ve střední Sibiři, a tělem dlíme v Irkutsku."

"Svatá pravda!"

Vojín na stráž častou jsou svědky různých scén, jež se odehrávají mezi jich hledajícími známými. A právě, co Jiří s Josefem rozmlouvají o posledních dnech ve vojště, přijeli do rozlehlé stanice saně, trojka, z nichž svižně vyhoupla se známá řidička trojky — Šela. Na proužku papíru zkoumá číslo a jméno, a když je jista rozluštěním, přistoupila k vojínu a sděluje mu svůj nález.

Vojín vyslechl žadatelku, přičemž na ni úkosem pohlížel. "Jiří, Josef? Tot' jsou druhové z mé teplušky —"

"Jaká to náhoda!"

"Čeho si přeješ, spanilá dívka, od těchto dvou vojinů?"

Šela váhala s odpovědí. Zatím vystoupila ze saní Zinaida. Živý zájem v ní vzbudil na stráž vojin a jiskérka naděje v ní vzplanula. Přiblížila se k Šele.

"Zinaido, vojin praví, že zná Jiřího a Josefa."

Vášnivá Zinaida, do které opět vjel ohnivý temperament, přiskočila k vojínu, až tento před ní ucouvnul.

"Baťuško!" a kdyby vojin se nebránil, obejmula by jej a jistě i pocelovala. "Baťuško!"

V tom přistoupila matka Trifena, jakož i Krnilov a i na ně tato shoda okolností mocně působila.

"Hospodin budiž slaven ve všech našich cestách! Už tento okamžik je velebný za všechna utrpení a obtíže daleké cesty."

U pobíhajících vojinů kolem vlaku vzbudila pozornost skupina lidí, zahalených v šuby a živě roklujících s vojínem na stráž. Zjev ovšem ne jedinečný. Často zřítí ženy a děti, jak prosí o chléb a jiné různé věci. Mezi chudinou je hrozná bída a sbírají jakékoliv odpadky. Tito však přijeli dle všeho z daleka a jsou neústupní. Letem roznáší se stanicí zpráva: "Za Jiřím a Josefem přijely ženy."

Udivení bylo tak veliké, že tomu nikdo nechce věřit. Sbíhají se všichni z vlaku a mnozí jen přehodí přes bedra plášt' a spěchají zřítí, co na tom pravdy.

Praporčík, štlhlý jako panna, upnut v uniformu, ušitou z ruského sukna, pravil: "Aj, kdo by to byl řekl? Dva svatoušci! Nedivím se těm ostatním."

Sta očí přihlíželo scéně, již nelze popsati, ale musila by býti zdramatisována. A nikdo by toho lépe neprovedl, jako Zinaida.

"Můj holubčíku, můj želaný anděle!" Zinaida objímá a celuje napřed za všeobecné veselosti, pak se však již nasmějí a doznávají — i ten největší vysměváček — že tolik lásky ještě neviděli. Dotazy přítomných se hrnou, chtějí jakési vysvětlení celé záhady — jak Jiří přišel k Zinaidě a Josef k Šele.

A když se utišil prvý bouřlivý výjev, Josef vypráví:

"Od té doby, kdy jsme vstoupili na Sibiř, počíná naše láska. — Na vsi i na Murmani, na Urale i ve vlaku nás provází. Její vrchol je u stanice Kolmanské. Šela zachránila nám život před rozjetým vlakem bolševiků. Zde tato dívka," ukazuje Josef na Šelu, která klopí oči.

Vojíní obklopují Šelu, ruce jí tisknou na znamení díků.

"Však i já mám co děkovati," pravila skromně Šela.

Příchodem Krnilových a Šely, rázem byla rozluštěna záhadná žádost za propuštění z vojska v plukovní kanceláři.

Do vši té radosti však přece zapadla hořká slza.

Dosud málomluvný Ivan Achimovič Krnilov přál si mluvit s Jiřím o samotě.

"Přátelé," pravil Krnilov vážně.

"Nejen radost shledání, ale i trpký žal smíchán jest v jedné číši a je nám pítí sladké i hořké společně. Mého hospodářství v Bolotnaja není! Chata spálená, skotina pobita, uchránil jsem jen tolik, co se vešlo do saní, to jest Trifena, Zinaida a Šela."

Jiří se podíval na Josefa a Josef na Jiřího.

"Ivane Achimoviči, zachránil jsi všechno!"

"Nevěř tomu, jsi mlád a neznáš cenu svého majetku, krbu rodinného —"

"Co se stalo s duchovními?" — pravil posléze Josef.

"Málem bych byl zapomněl. — Od vzbouřeného lidu, pošťvaného Spiridonem, hození byli do jezera —"

"Milosrdný Bože!" — ustrašen řekl Josef.

"Právě když byli hotoví s posláním misionářů, s křtem Šeliným — který rozvášnil lid, přitáhli k chatě, zkrvavěli ctihodné muže, — naložili svázané na saně —"

"Ach," vzkřikl Josef, "vehnal jsem je smrti vstříc!"

"Ne, Josefe! Bůh tak určil, — jejich dílo dokonáno, vrahům odпустиť."

"Tolik jsem měl na srdci. Bolotnaja již pro nás není a v srdci po ní zbylo prázdno, jako v Bolotnaja místo po mě shořelé chatě. Amur je cílem naší další cesty, a vám oběma je rozhodnouti se pro cokoli," dodal Krnilov.

Pět minut trvající rozmluva Krnilova s našimi dvěma přáteli stačila, aby z několika jejich ostře nahozených rysů část dojmů byla shlazena. Je třeba probdět noc, než na něčem se ustanoví a dojíti pozitivního výsledku.

"Amur, země bída, o níž mně ruští uprchlíci vyprávěli, že odtud utekli! Země dosti, ale ani píď není vzdělána! V létě slunce vypálí, v zimě mrazy strhají. Dřevo na chaty vzdáleno," rozohňoval se Jiří. "Proto jsem si zamiloval Sibiř, abych z ní utíkal na nehostinný Amur?"

Jiří se ani neuložil k obvyklému odpočinku.

"Dnešní den počítám k těm nejšťastnějším, kdy přede všemi mo-

hl jsem říci: Zinaida je moje! — Avšak v zápětí neskonale radosti přichází zvěst, že nemáme domova!" —

Jiří zírá do ohně, jak spaluje v popel staleté kmeny, okrasu Sibiře. —

"Což kdybychom zajeli za Kainsk, k onomu starci, jenž tehdy mne pohostil a v názorech jsme se srovnávali? Je stár, syny mu sebrala vojna, není, kdo by mu pracoval a v jeho stáří mu byl nápomocen. Mám jistě úspory, — dám mu je a tak dobudem jeho přízně. Chata je prostranná, pole i lesa dosti, nádherná samota!"

"Slyš, příteli, nepůjdu já ani ty na Amur, je rozlušťena otázka, — kam se obrátíme. Objevil jsem onu samotu, která je pro nás jako stvořená. Tak daleko nedoléhá vřava válečná, tam nebyli Kolčakovci, Semenovci, ani bolševici. Za kain-skými jezery je přístav nádherné přírody ve vší kráse za léta i zimy. V té tiché zátočině, tam založíme si pozemský ráj, odloučení od celého světa —"

Nevím, jak dlouho by byl Jiří v nadšení vyprávěl.

"Jiří," zvolal Josef, snad i pro mne a Šelu bude u starce místa?"

"Josefe, zdaž jsem nemyslel na tebe a Šelu?"

Jiří ještě učinil s Josefem plány a sdělili své rozhodnutí Ivanu Achimoviči Krnilovi. Ten vítá i jemu vhodné řešení ohledně Amuru. Zinaida i Šela svolí, matka Trifena přeje jen jejich štěstí.

V plukovní kanceláři, vzhledem k zásluze dobrých vojinů, kteří se vyznamenali v různých bojích, — vyhotoveny jim propouštěcí listiny s pochvalou.

Jiří opět vzal na sebe vůdčí úlohu a první jeho starostí bylo, obstarati dvoje saně a koně.

Krnilovy stříbrné ruble činily při nákupu divy. Lid byl znehodnocených papírů syt a za starý, stříbrný carský rubl bylo možno dostat daleko více, než před válkou, jakoby předem počítal, že přijdou ještě horší doby.

Krnilov potřásl sivou hlavou. — "Snad se sedmdesátky dle věštce přec jen dočkám."

Přípravy k odjezdu konaly se

rychlým tempem, aby bylo vše připraveno na dlouhou jízdu cestou, místy jen málo zalidněnou. Jiří navrhoval: Musíme přijeti nepozorovaně k starcově zájemce.

Zakrátko připraveny troje saně. Protože Šela byla cestou sem šťastnou vůdkyní, ponechávají první saně ji a Josefovi. Ivan Achimovič Krnilov s matkou Trifinou zaujímají střed, naposled jedou Jiří a Zinaida.

A jako tehdy při příjezdu, shromáždili se všichni, kdož jsou zde ve vlaku, také i dnes při jejich odjezdu. Už mnohé zakusili, dosti viděli, ale tak šťastných lidí nespatriili z Kijeva po Ural a z Uralu po Vladivostok.

Mnozí z vojinů vyhazují čapky do výše na znamení radosti a loučení a hřimavě "Zdar!" rozlehá se stanicí.

Zástup vojinů přivodil diváky, o něž na sibiřských nádražích nikdy není nouze.

Ve chvíli, kdy saně se pohnuly a koně vykročili do klusu, bylo slyšeti výkřik několika ženských hlasů.

A než mohli tomu zabrániti, — vběhly čtyry ženy v cestu prvním saním. Josef zastavil koně.

"Našla jsi svého holubčika?" — Udivená Šela sotva že se vzpamatovala z úleku. "Našla, zde je!" a přede všemi objala Josefa, jakoby se o něj bála.

"A kde je můj?" hrozivě praví ta v sametovém plášti.

"Hledej jako já a nalezneš!" — skoro již usměvavě řekla Šela. — Byly to ony čtyry ženy, se kterými se Krnilovovi sešli za Kuzněckem. Zástup vojáků ještě se nerozešel, a nově divadlo jakoby do jednotvárného života v tepluše přineslo zpestření.

"Koho hledáte?" — "Jako zde tyto dvě Sibiřanky jsou šťastny, a své milence si odvázejí, tak i my chceme býti šťastny."

Huronský smích rozlehl se nádražím.

"Vám je do smíchu?" řekla ta, co v Kuzněcku říkala, že jde pomstít sestru. Salva smíchu následuje v odpověď. Ženy se kaboní, ale malá gymnasistka pozorně dívá se do tváří vojinů. Pojednou

vykřikla: "Už tě mám! Ty jsi byl v bazaru prodávácem. Celá třída se do tebe zamilovala a já jediná utekla. Ty mne musíš vzít sebou!"

To vše bylo tak rychlé, že vojín, jemuž platila tato slova, byl veřejným prohlášením této žabky zalit studem ve tváři a než se mohl vzpamatovat, zavěsila se mu na krk a náruživě jej líbala.

Tato šťastná náhoda pro gymnastku dodala odvahy ostatním: "Snad i my nalezneme?"

Divka v sametové šubě prodírá se do řad vojinů, aby byla hrozi- vější, vyndala z kapsáře revolver, ale svého France nenalézá. Divka v šedém plášti není o nic šťast- nější. Vojákům za všeobecné ve- selosti praví: "Můj Kost'a uměl hrát na klavír. Byl gramotný, sli- bil vzít si mně za ženu a jeti s ním do jeho vlasti, která prý je krásnější než Rusko."

A když nenašla Kost'u, dala se do usedavého pláče, zhroutila se na zem jako vichrem zlomená bří- za. —

"Zbývá ještě já," zvolala hro- zivě sestra utonulé ve Volze. — "Vy vite, kdo on byl. Já jsem se- stra one zhrzené lásky. Přisahám Bohu, pomstím ji! Otec z toho měl smrt, a matka dodnes churaví. — Rekněte mi, kde jest? Vy ho přece znáte! Měl tutěž čapku s červeno- bílou stuhou."

"Poznala bys jej?"

"Jako svého bratra, svou sestru. Zivil se u nás léta."

Praporčík vzal ženu pod paži. "Přehlédněte, madame, naše řa- dy!" —

Žena přešla řady, záporně klon- nic hlavu. "Nejste asi všichni." "Pravda, ještě mnoho jich na hř- bitově." A žena jakoby nerozu- měla smyslu slov praporčíkových: "Zaved' mne tam!"

Vojín se již nesmějí a saně se šťastnými odjíždějí v hlubokém pohnutí, dívající se za ženou s praporčíkem.

Na hřbitově je společná mohy- la vojinů a také porůznu ležící hroby. Žena, když spatřila klid hřbitova, jakoby se zarazila; zů- stala státi.

"Jen račte dále, madame!" pobí- zí praporčík.

Žena popošla, skloní hlavu u pomníku padlých, potom pokročí k jednotlivým hrobům, poklonu čínivši za padlé.

U jednoho hrobu, na němž je pomník z pískovcového kamene a v němž je vsazena malá podobiz- na, zůstala žena ztrnule státi.

Praporčík pohlédne na pomník a potom na ženu, která mění bar- vy. Chtěla cosi říci, snad kletbu, ale pohled na hrob zadržuje krk. Přistoupila blíže, rty ji drkotají. — "On!" Vytáhla ze západě ostrou dýku a položila ji na padlý snih na mohyle.

Aniž by se více praporčíka na něco tázala, vyběhla ze brány hř- bitova. —

Troje saně šťastných lidí mizejí v dálavách široké stepi. —

Bylo nedaleko do Paschi. Slun- ce, které od počátku zimy ještě do věčejška každý den ledabyle se objeví na obzoru, přehoupnes e, aniž by popošlo dále a opět se schová, už snad mělo hry na schovávanou dosti, pustilo se tro- chu výše a pohlédlo k zasněžené stepi. Ale ihned jeho smělý krů- ček do života je na zemi pocit'o- ván. Mnozí se radují, my však slyšíme právě na tuto událost i stesk.

"Kdyby aspoň vytrval snih, než přejedeme poslední překážky, zamrzlá jezera!"

Starostmi obírá se Ivan Achi- movič Krnilov a tato starostlivá slova pronesl k Trifeni.

"Zdá se mi, Ivane Achimoviči, tento kraj jaksi povědomý. — Jeli jsme tudy kdysi před léty jako vystěhovalci."

"Máš pravdu, Trifeno! Tehdy jsme byli mladí jako Zinaida."

V prvních saních, ani v posled- ních, nestarají se o snih a o jeze- ra. Jim je tak krásně a jeli by tak celým světem. Rámě k rameni, mí- lé teplo zahřívá milující, vše je jim pohádkou a každému z nich se zdá — že žijí jako obyvatelé zakletého zámku v pohádce.

"Jičku, jak je tomu dlouho, co jsme se dívali na Irtyš, jeho ledy? Bylo také v postě a slunce zatá- pělo nemilosrdně před Paschou."

Byl to krásný okamžik, a při-

padá mi vše jako tenkrát před le- ty." —

"Až na ten půst", dodala Zi- naida a zvonivý smích následuje.

"Však by nám toho neodpustil Ivan Achimovič, kdyby věděl, že jsi mně potajmu podávala hrneček s mlékem," dodal Jiří vesele.

Těžko sledovati rozmluvy a u- hodnouti myšlenky tryskem ujiž- dějících po stepi, za nimiž zůstává sotva znatelná dráha; jejich srdce překypuje štěstím shledání. Episo- dy, odehravši se na stanici, jsou jakýmsi doplňkem, ještě více oce- ňujícím naše hrdiny v očích Sibi- řanek. Končí se půst, blíží se dny sv. týdne, památka smrti Boha- člověka na Golgotě. Dvě naléhavé příčiny nutí rychle přejeti dalekou dráhu bez oddechu a odpočinku. Je to jednak poslední týden vho- ně cesty saněmi, jednak je Pascha — to je sblížení srdcí. Za doby postní tlumená láska k bližnímu vystoupí zjevně na Paschu a je tak vyhraněná, že nikdo z Rusů neoslyší žádajících, kteří se při- blíží k prahu o pomoc či cokoliv jiného; — nucen je vstoupiti pod krov, o jehož věřeje zavádil.

Toho si byl Jiří vědom a sprá- vně počítá, že v onen den právě zarazí saně před dvorcem onoho starce. Znal podobné lidi, jichž je na Rusi ještě mnoho, jež se do- mlouvají jen dvěma slovy: ano — ne. Pak již slovo z nich nedosta- neš za cenu nejvyšší. Pascha je výmínečný klíč nejen k otvírání dveří, ale i lidských srdcí. Rašící příroda i ruské kolokoly (zvony) k tobě mluví, a kdož by nezměkl, přestává býti člověkem.

To jsou asi myšlenky Jiřího. — jenž na tyto úsudky položil základ dalšího svého štěstí i ostatních. — Dnes však není den obyčejný, a proto cesta ubíhá v mlčení.

Upadla tíseň na celý svět,
v přírodě se tuší,
smrt ke Kristu letem,
smutek upadl v duši.

Na Bílou sobotu step ožila. — Přes to, že bolševický mužik za- hodil víru svého starého Boha, — přec jen většina neodolá až do kr- ve vžitému pořádku. Jedou uctiti

umučeného Spasitele, aby přítomni byli zmrtvýchvstání. V jeden cíl a směr jachají určené koně v saních i vozech. Poslední z dalekých krajů, vzdálených vsí, mají své zkušenosti. Zpáteční cesta již bývá po roztálem sněhu, či holé stepi. Proto se zajišťují a zapřahají již do svých lehkých vozíků.

Soubor v Kainsku vypíná se daleko nad své okolí, a cibulovité věže jsou majákem spěchajících ve stepi. Veliké náměstí, jakých jenom v Rusku možno zřítí, plní se povozy všeho druhu a stále nové příjíždějí, aby si zajistili třeba jen na dlažbě chrámové místo, — kde ztráví na modlitbách do svítání.

Koně našich přátel projeli již tisíce verst, ale úloha posledních dnů na ně kladená byla největší. Krnilov mluví na ryzku nejsladšími slovy, neméně Josef a Jiří. — "Jen vytrvejte, pak se budete svobodně proháněti po zelené stepi."

Dojeli. Koně i saně postavené do pořadí, a šest osob zaujalo neveliký prostor v Souboru, který ještě u dveří pro ně zbyl. Hluboká lítost zaujala přítomné a sklání svá čela na chladnou dlažbu. Tisíce docela malounkých svíček hoří, — jsouc chudou náhradou za voskové svíce, jichž na režimu církvi nepřátelského se nedostává. Ikony, ochuzené o zlaté a perel plné přívěsky, smutně zírají na plačící lid. Bat'uška kněz není oděn v nádherné Paschové roucho, je ošumělý a jeho hlas nehřmí ruským basem, je strhán a zvuknost přerývána vzlykáním.

Ivan Achimovič Krnilov se modlí: —

"Svrchovaný Bože, Hospodine, jenž dopouštíš, ale neopouštíš! — Kéž vzejde ruskému národu jitřenka, by zbaven byl všech upírů, již jej připravili o blaho pokojného žití, o duševní klid a kteří zvrhli jej, dychtíce po penězích i krvi lidské! Hospodine, dejž, by znovu tvá svatá víra ožila ku blahu všech!" — "Amen," řekli ostatní.

Na východním nebi blednou hvězdy, lid ze zbožného vytržení procitne. Nastává v chrámu i kolem něj šum rozchodu. Usmířený a duševně posílený sedá lid do svých povozů a rozjíždí se všemi

směry ku svým vzdáleným domovinám. Nedělní jitra bylo velikým dnem odpočinku a Paschových hodů.

Jiří převzal vedení. Jen on jediný zná cestu ku starci, na jeho osamělý dvorec za Kainskem, a než slunce vzejde, dlužno ujeti 20 verst k zájemce.

"Christos voskres!"

"Christos voskres!" volá vstříc z chaty vyšlý stařec Jiřímu a padá mu do náruče. Pořadím vcházejí do chaty objímá a celuje velikonočními pocely.

"Ctihodný muži!" pozvedl Jiří hlas. "Než zasedneme ku tvému stolu, který zřime u tebe připravený, jakoby jsi někoho čekal, — přednesu tobě prosbu: My všichni, kteří jsme k tobě přišli, nemáme domova, desjatiny polí, ničeho. Dej nám podle svého pohostinství domov, vykaž práci a rádi se podrobíme tvým rozkazům!"

Stařec, úctyhodná postava bílého plnovousu, pozvedl ruku. — Zdálo se, jakoby jeho bytost rostla. Vážně pravil: "Dnes pravoslavný Rus ničeho neodpírá a dopřeje sluchu každé prosbě. — Žijte se u mne, dokud se vám líbí! Pracovat již nemohu a žiji toliko svým sladkým vzpomínkám. Ty, cizince, znáš moji zpověď! Před čtyřiceti léty chtěli jsme revoluci, revoluci však jinou, která by osvobodila lid, a ne ještě více zotročila."

S těmito slovy zasedli všichni k Paschovým hodům. — —

Ne všem, jež postihla světová válka, úředně i neúředně prohlášeným za nezvestné, dostalo se údělu, jakého našim dvěma hrdinům. Tisíce jich zůstalo po bojištích a Sibiři bez jakékoliv zprávy. U mnohých tužkou napsaný nápis na primitivním kříži dešť sešlehal, u jiných ani toho nebylo. Mnozí žijí v dalekých zemích životem zapomenutí, ale málo takových, jako jsou naši přátelé, kteří po letech utrpení a sebezapření dopluli k přítavu v tiché zátočině, kde žijí životem šťastných lidí a chtějí zůstatí světu nezvestní.

(Konec.)

Evropa má deset králů. Nastoupením na trůn krále Jiřího II. v Řecku vládne v Evropě nyní deset králů a to: v Anglii Jiří V., v Dánsku Kristián X., v Norsku Haakon, v Holandsku Wilhelmina, v Belgii Leopold III., v Rumunsku Karol, v Jugoslavii mladičský Petr, v Bulharsku Boris, v Itálii Emanuel a ve Švédsku Gustav. Je zajímavé, že až na dva posledně jmenované jsou všichni ostatní velmi úzce zpřízněni, poněvadž po poslední dvě století se uzavíraly v těchto rodech sňatky navzájem. Většina nynějších králů pochází od anglického krále Jiřího II., další část od Francise, vévody sasko-kobursko-saalfedského. Čtyři z nich mají pak kořen společný v obou zakladatelích většiny nynějších evropských královských rodů. Avšak i zbývající dva evropské králové, král italský a švédský, dostali se do příbuznosti s rodinami ostatních evropských králů, neb korunní princ švédský vzal si vévodkyni z Connaughtu a princ Humbert italský má sestru belgického krále Leopolda III. Jak patrně, tvoří evropské králové velmi mohutnou organizaci na pokladě rodinném. Je to organizace sice velmi významná, uvážíme-li, že její páteří je anglický rod, avšak ne tak silná, aby mohla zaručiti národům evropským mír.

Vybíravý. "Příteli, nevíte proč se pan Žoužle nežení?" — "Vím. On má velké nároky. Chce ženu, která je hezká, bohatá a hloupá." "A proč chce hloupou?" — "To je tak. Když není hezká, ani bohatá, tak se s ní neožení. A když není hloupá, zase ona si ho nevezme."

Rozdíly. A: "Pročpak jsi se tak rychle oženil?" B: "Abych měl doma pokoj a pořádek." A: "To je divné; já jsem se zase dal rozvést, abych měl doma pokoj a pořádek."

Sváteční střelec. "Je to divné, dnes ráno jsem střelil třikrát po zajíci a nezůstal ležet." — "Snad byl hluchý."

Jan Staněk:

Z českého zákoutí.

II.

Následující neděle, po návštěvě statkáře u převozníků, stály všechny drahé přítelkyně libánské po mši svaté v chumáči a naslouchaly výkladům Klofarčiným, která měla vždy a o všem nejlepší vědomosti.

"Vždyť jsem vám pověděla již dříve o tom, proč to děvče převozníkovy odjelo do Prahy a nyní tato návštěva statkáře u převozníků to dokazuje nejlépe. To se divíte, co? — A ještě snad ani tomu dobře nerozumíte, — ale hned vám to vysvětlím," mluvila Klofarka a dále pravila:

"Víte o tom, že mladý pán chodil za tou převozníkovou, — ona, hloupá husa, si myslela, že si ji vezme mladý statkář pro její krásu, jako by nebyly jiné ještě mnohem hezčí. Chodila s ním celé noci a následek toho jest, že musela odjet rychle do Prahy, aby zde nikdo ničeho nepozoroval. U Samotářů o tom hned nevěděli, nyní se však o tom dozvěděli a to v době, kdy se chce mladý pán oženit, má kdesi bohatou a krásnou nevěstu a tu najednou přijde převozník k Samotářům a řekne jim co a jak.

Můžete si pomyslet, mé drahé, jaké to bylo u Samotářů zděšení! Starý pán zuřil, div že mladého nezmlátil, vyháněl jej z domu a nebyti matky, která za syna prosila, byl by dnes mladý pán kdesi za horami!"

"Ale jděte, Klofarová, snad to tak přece není?" pochybovala Bulíčková a též ostatní pronášely různé svou nedůvěru a pochybnosti. —

"Vy nevěříte?" zvolala Klofarka téměř pobouřeně. "Tedy mi to vysvětlíte, proč přišel statkář k převozníkům? — Nevíte, nu tak vidíte, nyní tu stojíte jako zkamenělé, já vám to mohu říci, proč tam přišel. Pravila jsem, že má mladý pán před svatbou a tu se u Samotářů obávají, že by se nevěsta mohla dozvědět, že není vše v pořádku a ustoupila by — tu se musí rychle něco stát, aby se ten skandál nedostal do veřejnosti a to se může stát jenom tak, že se určitým osobám zapne huba penězi. Rozumíte mi nyní?"

Klofarka se rozhlížela po tomto výroku po svých přítelkyních, — které spínaly ruce, potřásaly hlavami, pronášejíce slova údivu.

"Ale kdo by tohle byl řekl na tu ctnostnou Boženku," poznamenala Sívá s úšklebkem. "Stavěla se vždy tak, jako by všechny muže nenáviděla a najednou se na ni pronese taková ostuda!"

"Inu, byla to taková potápka", poznamenala Lásková.

"Řikává se: tichá voda břehy bere," připojila Hájková.

"Až se vrátí z Prahy, bude zase panenka jako jiná," ušklíbala se Sívá.

"Bude to ostuda pro všechna zdejší děvčata, bude se mluvit o tom po celých Čechách a všude se bude na libánská děvčata ukazovat, že si jezdí pro druhý věneček do Prahy; fuj, stydím se, až mi do toho nic není!" horšila se Kupková.

"Je to pravda," přisvědčovala Klofarka. "Rodiče, kteří nemají dcery, mohou se tomu vysmát, — ale my, kteří máme dcery, budeme

trpět za takovou nestydu nestydatou. Kdož může říci, zdali ještě někdo jiný nepříčinil se o to, aby musila do Prahy a nyní mají trpět všechny ty pořádné za jednu nepořádnou, která by zasluhovala, aby ji honili po návsi a ostatní děvčata ji mrskala metlami!"

Klofarka se tak rozhorlila, až se rozplakala. Tu všechny ty drahé přítelkyně se jaly ji domlouvati, aby si této události nevšímala, na ni že to přece neplatí.

"Na mne to ovšem neplatí, ale mám dceru a když se bude takhle o libánských děvčatech mluvit, budou se lidé domnívati, že i moje Rosa je takovou. Kdybych byla soudcem, podívaly byste se, co bych tě převozníkově udělala, — zašla by jí chuť s mužskými se tahati!"

Šimanová stála stranou a všechno, co se zde mluvilo, vyslechla a nyní přikročila blíže a pravila:

"Mé drahé, nevěřte hned všemu, já aspoň tomu nevěřím, že to je tak pravda s Boženkou — znám ji dobře, ona nebyla žádná běhna —"

"Ne? — Vy tomu nevěříte?" — zvolala Klofarka, osušujíc slzy. — "Když tomu nevěříte, tedy nám to vysvětlíte, proč odjela do Prahy a proč statkář přišel k převozníkům, kde jsem jej těmito svými očima viděla tak, jako vidím vás všechny. Nuže, vysvětlíte nám to, ale rychle!"

"Já nic vysvětlovati nemohu, — ale nevěřím, že to —"

"Mlčte, když nic nevíte!" zakřikla Klofarka Šimanovou. "Hájíte vždy tu potápku a co z toho konečně máte? Je to taková haněbná —"

"Klofarko, na vás přijde zase smrt, když pomlouváte!" zvolal náhle Jirka kovářů, který se přiblížil ke skupině přítelkyň, aniž toho pozorovaly. Nyní se všechny otočily jako na drátku a Klofarka spustila:

"Ty jeden šibeníčníku, tys beztak utekl již katovi, ty lumpe, ty darebáku! — z tebe bude beztak jen zloděj a loupežník, nenecháš poctivě a řádné ženy na pokoji; do kriminálu patříš a hned na šibenici!"

"Smrt přijde, smrt!" křičel Jirka. "Oh, jaké měla žhavé oči, pamatujete se? Počkejte, o vánocích zase přijde!"

Klofarka se rozběhla nyní na Jirku, ale ten uskočil k blízké zahradě a v mžiku se přehoupl přes plot, kdež stanul a dělal na Klofarku dlouhý nos, což tuto tak pohněvalo, že se počala chápati drobného kamení a házela na Jirku. Ten uskočil za strom a křičel: "Smrt přijde, smrt přijde na Klofarku!"

"Když já musím tolik trpět od takového cucáka, všude mne pronásleduje a pokoje mi nedá!" křičela Klofarka a propukla v pláč.

"Ona pomlouvá převozníkovu Boženku, přijde na ni smrt!" křičel Jirka ze zahrady.

Klofarčiným křikem byli upozorněni jiní lidé, stojící na prostranství a přistupovali blíže, aby vysvědčili, co tyto křiky znamenají?

"Inu klepny!" prohodil starosta, který byl také ještě na prostranství. "Ten Jirka jest chlapík za to, že je zakřikne."

Klepny vidouce nyní, že se staly předmětem všeobecné pozornosti, počaly se rozcházeti a Klofarka za stálého pláče a nadávek Jirkovi šla také k domovu, vyhrožujíc, že její muž si to s Jirkou správi.

Ještě toho dne mluvilo se v celé vsi o Božence převozníkově, — že musila do Prahy, aby se ukryla zrakům obyvatelů vesnice a nyní, když se chce mladý pán oženit s jinou, musí převozníkovi uplatiti, aby mlčeli a Boženka aby jmenovala někoho jiného.

Někteří lidé také tomuto povídání nevěřili, ale více bylo těch, kteří tomu rádi uvěřili, vždyť něco nepěkného o někom lidé rádi poslouchají a hned zase rozšiřují se slušným přídavkem. — Tak tomu bylo i v Libánkách, i libánské dívky ohrnovaly nosíky a činily různé poznámky o Božence, že jí nyní ten hrdý hřebínek spadne a snad jí v Libánkách nikdo více nespátí.

Jediná Evička Silová těmto řečem nevěřila a hněvala se na všechny, kdož Boženku pomlouvali.

Před večerem přišel k Silům Jirka kovářů otázati se, kdy přijede Ferda na vánoční svátky.

"Máš našeho Ferdouška rád?" tázala se Evička, jsouc tím potěšena, že má Jirka Ferdu rád.

"Ovšem, že mám Ferdu rád!" přisvědčil Jirka. "My jsme byli dobří kamarádi, nyní nemám kamaráda žádného, když odešel."

"Nuže, milý Jirko, je to hezké, že ho máš rád," pravila Evička. — "Ale až přijde domů, nesváděj ho k uličnictví, pamatuj na to, že jest ve škole a kdyby zde něco provedl, byl by vyloučen a tím by byla zničena celá jeho budoucnost. Slibíš mi, že ho nebudeš svádět?"

"Ale ovšem, že vám to slíbím, ačkoliv té Klofarce by neškodilo zase něco ji provést, ona, baba, stále pomlouvá; dnes zase pomlouvala Boženku převozníkovu."

Sotva to Jirka dořekl, otevřely se dveře a do světnice vstoupila Klofarka. Pozdravila a tázala se na pana starostu. Tu však padl pohled její na Jirku a tu se rozkřikla, až se přítomní zalekli:

"Ha, ty kluku nezdárná, zde tě mám! Počkej, tobě já nadrbu!"

Evička se postavila před Jirku a Klofarku zadržela, — která se chtěla na hocha vrhnouti — ukázala ji na lavici a pravila:

"Milá Klofarko, zde nejste doma, chovejte se slušně!"

"Ale když ten kluk mne nenechá na pokoji, stále a všude na mne pokřikuje, necht' to jest kdekoliv, já se s ním musím zpravit. Kde jest pan starosta, jdu na toho šibeničnicka žalovati a pan starosta ho musí pořádně zmrskati ještě přede mnou, aby mne nepronásledoval!"

Právě v té chvíli vstoupil starosta do světnice.

"Pane starosto, jdu žalovati na toho kovářova uličníka, on, kluk všivá, nenechá mne nikdy s pokojem, všude, kde mne vidí, na mne pokřikuje a nadává, až je to hanba povídati; já tomu umrněnci nenadávám, ale chci, aby byl pořádně potrestán a to hned přede mnou, abych to viděla, jinak bych tomu ani nevěřila, že byl potrestán!"

"Dobře, nyní mi ale řekněte pě-

kně souvisle, co vám Jirka udělal?" promluvil starosta, — hledě přísně na Klofarku, již bylo nějak nevolno pod přísným starostovým pohledem, sklopila zraky a zvolala:

"Nadává mi všude, kde mne spatří, ani na kostelní cestě mne nenechá s pokojem, jako bych byla nějaká špatná ženská, jako bych byla nějaká klepna nebo klevetnice; já jsem poctivá žena, nikdo mi nemůže nic nepěkného vytýkati, svou dceru vychovávám slušně, aby byla z ní někdy řádná žena a za to vše si mám nechati od tohoto uličníka nadávati? — Ne, to já nestrpím, potrestejte ho a hned!"

"Vy jste mi ještě neřekla, jak vám nadává?" pravil starosta.

"Jak mi nadává, nadává mi! — Jak a co, nemusím říkati."

"To musíte říci, jinak nemohu o jeho vině usuzovati."

"Když vám pravím, že mi nadává, tak je toho dost!" vzkřikla Klofarka.

"Vy tedy nechcete říci, jaké to jsou nadávky?" tázal se starosta.

"Když vám pravím, že mne ani na kostelní cestě nenechá s pokojem, máte na tom dosti a již za to zasluhuje, aby byl potrestán!"

"Dobře, nyní ale mlčte, budu se ptáti Jirky! — Pojd' sem blíže, hochu, řekni mi, jak jsi Klofarce nadával a kde?" obrátil se starosta k Jirkovi.

"Pane starosto, já jsem Klofarce nenadával," hájil se Jirka.

"Ona praví, že jsi jí nadával na kostelní cestě, pověz nyní vše, jak to bylo!"

"Po mši svaté jsem stál na prostranství a tu jsem spatřil nedaileko houf žen, které horlivě naslouchaly něčemu, co jim Klofarka vykládala, a tu jsem si pomyslně, že zase někoho pomlouvá —"

"Ty mrzáku, koho já pomlouvám?!" rozkřikla se Klofarka a jen se připravovala ke skoku na Jirku, který hned ustoupil.

"Klofarová, nyní vám pravím, abyste byla tichá a neuposlechnete-li, dám vás zavřít do obecní šatlavy, kde budete až do rána a pak teprve zítra budeme pokračovati v soudu."

"Co? mne zavřít do šatlavy, — mne, poctivou ženu, která jsem ještě před nikým ani vody nezkalila — mne zavřít —"

"Budete-li konečně tichá?" zahřměl starosta na Klofarku, až tato leknutím uskočila a vyděšeně se na starostu zahleděla.

"Jirko, vypravuj!" velel starosta hochovi.

"Sel jsem blíže, abych slyšel toho pomlouvá," ujal se Jirka zase slova. "A tu jsem slyšel, jak vypravovala kolem stojícím ženám, že Boženka převozníková musila jeti do Prahy, aby se ukryla, že pan Samotář přišel k převozníkovům, aby jim ucpal hubu, aby mlčeli, aby se mohl mladý pán oženiti. Tu jsem si pomyslel, že jest nutno Klofarku zakřiknouti, zvolal jsem na ní, že přijde smrt, bude-li pomlouvati. Ona se na mne sápla, skočil jsem do zahrady a ona počala házet na mne kameny — tu jsem zase zvolal, že přijde na ni smrt se žhavýma očima. — Jiného jsem jí ničeho neřekl."

"Nuže, Klofarová, mluvil Jirka ještě něco více?" tázal se starosta zamračeně hledící ženy.

"Nenechal mne s pokojem na kostelní cestě," odvětila tázaná. — "Chci, aby byl za to potrestán a citelně!"

Starosta se obrátil zase k Jirkovi a pravil k němu přísně:

"Jirko, zakazuji ti napříště na někoho pokřikovati! Slyšíš-li takové pomluvy, oznam to na patřičném místě a přihlas se za svědka, ti lidé, jichž se to týká, postarají se o žádné potrestání vinníků, ty však pokřikovati nesmíš!"

A vy, Klofarová, stěžujete si, že jste byla na kostelní cestě obtěžována, ptám se vás nyní, je to slušné, když vy na kostelní cestě pomlouváte lidi? Proč se otíráte o dceru převozníkovu, je vám něco do jejích záležitostí? Kdo vám to tak určitě řekl, proč jela Boženka do Prahy a že se nalézá v takovém stavu, aby byla nucena před známými lidmi se skrývati a kdo vám řekl, že pan statkář převozníkovi uplácel, aby ničeho neprozradili? — Mluvte nyní!"

"Já, já jsem jen mluvila co jsem slyšela," koktala žena.

"Tedy vězte, že vše oznámím panu statkáři, ten vás dá předvolati k soudu a tam budete donucena říci od koho, kde a co jste slyšela. Nyní jděte a připravte se na brzké soudní jednání."

"Pane starosto, já jsem nevinná — neříkejte panu statkáři ničeho, on by se na mne rozněval a já mám od něho tolik trávy a dříví, kde jinde bych tolik toho dostala?" spustila Klofarka a dala se do pláče. "Já jsem nic neřikala, to tenhle kluk umrněný —"

"Nezapírejte, vy jste to tam na prostranství mluvila, vím to již od jiné osoby!" zakřikl starosta ženu. "Jděte, já nemám již s vámi co jednati, další se bude vyřizovati u soudu, ještě dnes oznámím vše panu statkáři, nechť si s vámi učiní co bude chtít."

"Pane starosto, prosím vás, nečinite toho, vždyť jsem nevinná!" volala Klofarka s pláčem. "Nečinite mne nešťastnou, jsem chudá, poctivá žena, nikomu neubližuji, ale na mne jsou lidé jako vosy, jen kde mi mohou ublížiti. O, kdybych raději umřela, měla bych pokoj, — nemohli by mne lidé trápit."

"Jděte již, ať je té komedii konec!" rozkřikl se starosta.

"Ne, já nemohu odejti, dokud mi neslibíte, že panu statkáři ničeho neřeknete! Vždyť by to byla moje smrt, muž by mne utloukl a což to ubohé dítě, moje Rosa, — byla by připravena vaší vinnou o matku. Prosím vás, pane starosto, mějte se mnou útrpnost, nečinite mne nešťastnou!"

"Budiž, chci to smlčeti jenom tehdy, když mi zde slíbíte, že již nebudete lidi pomlouvati, slibujete?"

"Ale vždyť nikoho nepomlouvám, pane starosto, já jsem jenom řekla, že se povídá to a to a jiné ho nic."

"Vy jste měla mlčet, nechcete-li mi slíbiti, že nebudete již nikdy o jiných lidech mluviti, oznámím to panu statkáři."

"Ale vždyť říkám, že nechci již ani slovo promluvíti."

"Dobře, nyní jděte! Pamatujte si však, uslyším-li, že jste zase o někom mluvila, půjdete hned k soudu a budete dokazovati."

"Ani slova po celý můj život nikdo ode mne neuslyší!"

"Tedy již jděte, chci míti pokoj!" velel starosta a Klofarka šla, ale s hroznou záští v srdci. Na návsi bylo zase již několik drahých přítelkyň, čekajících, s jakou zprávou Klofarka přijde. A jakmile se objevila, volaly z daleka jak to dopadlo.

"Pane, já jsem jim tam pověděla," chlubila se Klofarka. "Jen se nebát! Starosta se také na mne rozkřikl, abych prý dokázala něco o té převozníkové, ale brzy zarázil; nevím ani již, co jsem tam mluvila, ale bylo toho dost."

"A což toho kluka, předvolal jej starosta?" tázala se Bulíčková.

"O, ten lotr!" vzkřikla Klofarka. "Byl tam, když jsem přišla a to tam starosta ve světnici nebyl, pane, já jsem mu tam nadrbala, ten se bude dlouho na to pamatovat. A když přišel starosta, zakázal mu na nás pokřikovati."

"Je to dobře když se umí člověk postavit," pravila Sívá. "Nyní bude míti i sám starosta před Klofarkou úctu."

"A jakou úctu!" zvolala Klofarka, hrdě se vypínajíc. "Pověděla jsem mu tam toho až byl již mrzut a křičel, abych již šla, že nechce více slyšeti."

"Tak je to dobře," pochvalovaly tetky. "Však Jirkovi zajde kuráž."

"Bylo by dobře, abyste se také vy někdy ozvaly," děla Klofarka. "Takhle se sveze vždy všeco jenom na mne a já musím hájiti všechny." — —

Přiblížily se vánoce. U Silů se připravovali k uvítání Ferdý, který měl na vánoční svátky přijeti domů. Evička připravovala vánoční stromek a pod stromek několik dáreků pro Ferdouška a též matka Eviččina několik dáreků přiložila.

Síla přihlížel ke všemu s uspokojivým úsměvem a když to vše viděl, pravil, že by jeho ženské ani vlastního tak neobdarovaly.

"Vždyť je to sirotek," děla Síllová s povzdechem. "Úvykla jsem si na něho a těším se až zase přijde." —

Evička jenom tiše povzdychla, ale těšila se v nitru svém nevýslovně na toho hochu, který ji stále ještě všude scházel.

Na Štědrý den ráno jel Sila do města s vozem pro Ferdu. O, jak byl tento den oběma ženám dlouhý, nemohly se dočkati, každých pět minut pohlížel na hodiny, ale ty hodiny tak hrozně pomalu míjely, jako by stály. Avšak všecko na světě spěje k zakončení, také schyloval se i tento den ke konci a v soumraku přijel Sila s Ferdou z města.

Jakmile zahrčel vůz na dvoře, vyběhly obě, matka s dcerou na dvůr a těž všechna čeleď se přihlala uvítati Ferdu. Tento seskočil s vozu, volaje: "Maminko, Evičko, již jsem zde!"

Vrhl se nejdříve k paní Silové, která ho láskyplně objala a políbila. Pak přiskočil k Evičce, zavěsil se jí na šíji a než se nadála, vroucně ji políbil, šeptaje jí do ucha: —

"Evičko, já vás mám rád, — já jsem na vás stále vzpomínal."

Divka se ruměnila jako nevěsta, hladila hochu po vlasech, ale promluvití nemohla, byla příliš dojata. —

Ferda se obrátil nyní k ostatní čeleďi a se všemi se radostně vítal, vyptával se, jak se jim daří a konečně pravil:

"Já bych tu byl také rád mezi vámi, ale já musím zase pryč."

Odrhnuv se od čeleďi, přikročil k Silové a k Evičce, pojal je za ruce, takže byl mezi nimi a vedl je domů, právě k nim:

"Vy jste moc hodné, — nevím, budu-li moci někdy se vám odměniti, já jsem přece ještě málo moudrý."

"Odměníš se nám, Ferdoušku, když se budeš hodně učití a budeš hodným, abychom neslyšely na tebe žádné žaloby anebo stesky," pravila Silová. "Páni učitelé tě vždy chválili a to nás velice těší."

Ve světnici musil Ferda vypravovat, když byli všichni pohromadě, co se učí a mnoho-li se již naučil a mnohé jiné.

Později rozžala Evička svičky na vánočním stromku, načež se jala rozdávati dárky čeleďi a po-

sledně Ferdovi. — Tento přijímal dárky se slzami v očích a konečně se chopil ruky nevlastní matky a uctivě ji políbil, pak i Silovi a konečně chtěl i ruku Evičce políbiti, tato jej však přivinula k sobě a políbila jej na čelo.

Mezitím co převládala u Silů tato radost, zanášel se Jirka kovářů zase nějakým plánem. Večer byl krásný, měsíc byl v úplňku a osvětloval krajinu velmi jasně, že bylo i na dálku viděti.

Jirka přecházel po silnici před Klofarovým domkem, vstoupil i do dvorka, nahlížel do oken, kdo se nalézá uvnitř a viděl, že jsou všichni doma. Tu však slyšel Klofarku říkající:

"Roso, připrav nám večeři, odběhnu ještě do obchodu, přijdu hned!"

"To se mi hodí," zašeptl Jirka a uskočil rychle za roh domku. Zkrátka slyšel dveře otvírati a zavíratí a pak viděl Klofarku, vycházející ze dvorka. Jirka ještě chvíli počkal, — pak vyšel též ze dvorka, přeběhl silnici a přiskočil plot u zahrady, kde měl něco ukrytého.

Z malé vzdálenosti to vypadalo jako by stál zde někdo v košili. — Byl to Jirkův výmysl. Byly to dvě hůlky, jedna delší a druhá kratší, tyto hůlky připevnil k sobě na způsob kříže. Nahoru přibil z bílého papíru vystřižené kolo, na němž namaloval uhlem černé oči, nos a zuby, takže to vypadalo jako lebka kostlivce. Křížem připevnená hůl tvořila roztažené ruce a na tyto napodobené ruce připevnil též bílý papír jako rukávy a dole široký pruh papíru též bílého, takže se zdálo, že tu stojí někdo v košili a má umrlčí hlavu.

Nyní se Jirka chopil tohoto svého vynálezu, vystoupil ze zahrady, rozhlédl se pátravě kolem a vida, že není nikdo nablízku, donesl toto strašidlo k brance, vedoucí do Klofarového dvora, kdež je postavil a odstoupil, aby viděl, jaký dojem to činí.

Měsíc svítil přímo na strašidlo — takže bylo i z dálky viděti veliké, černé skvrny, znázorňující oči, nos a zuby.

"Tak, Klofarko, zase tě dnes

potěším," pravil Jirka s uspokojením sám k sobě. "Jenom aby brzy přišla, abych tu nemusel dlouho mrznouti, teplo mi tu není."

Nyní přiskočil zase do protější zahrady, postavil se za strom a oddal se trpělivému čekání. Trvalo to velmi dlouho, než uslyšel bližící se kroky — vyhlédl ze svého úkrytu a viděl, že je to žena, tušil, že to jest Klofarka. Žena se rychle blížila a když došla nablízko branky, u ní stálo košilaté strašidlo s umrlčí hlavou, zarazila se a tu Jirka poznával s určitostí Klofarku.

Chvilí stála a hleděla na bílé, košilaté strašidlo, odrážející se od temného pozadí, náhle vzkřikla polohlasně:

"Smrt!" a počala ustupovati, až konečně se dala do útěku, volajíc pronikavě: "Smrt, smrt, u nás je smrt!"

Jirka vyskočil ze zahrady, přeběhl silnici, zmocnil se strašidla a vskočil s ním zase do zahrady, — kdež papíry rychle strhal a sbalil, chechtaje se v duchu tomu, jak Klofarku poplašil.

Postrášená žena běžela po silnici za stálého volání: "Smrt, smrt, u nás je smrt!"

Tu a tam vycházeli lidé ze stavení a hleděli za uhánějící a křičící ženou, — potřásajíce udivené hlavami.

Klofarka doběhla k Hájkovu domku, zabušila na dveře, ale křičeti již nemohla, již jenom ječela a hekala. Hájek otevřel dveře a vyhlédl ven. Klofarka vběhla rychle mimo něho do domu, vpadla do světnice a úzkostlivě sténala chvějíc se na celém těle. — Hájková k ní přikročila a tázala se, co se děje?

Hájek také přišel a udiveně se na poděšenou ženu zahleděl, nemoha si vysvětliti příčinu její úzkosti. —

Konečně po dlouhé době zašeptla Klofarka plna strachu:

"Viděla jsem smrt, stála tam u našeho domku — oh, to já musím umřítí, smrt mne hledá! Oh, já umřu, já umřu!"

Hájek se jí jal domlouvati, aby nevěřila takovým hloupostem, — smrt že nikdo nevidí a že ani ona ničeho neviděla.

"O, viděla jsem ji, viděla!" — tvrdila ustrašená žena.

Hájková podala své přítelkyni číšku černé kávy a když kávu vypila, vyzval ji Hájek, aby šla, že ji doprovodí až domů.

"Oh, já se bojím, ještě se celá třesu — o, to bylo hrozné, to bylo hrozné, stále ještě vidím ty oči, jak byly na mne upřeny a ty zuby jak se na mne cenily. O, raději bych tu zůstala, bojím se tam jít."

"Nebojte se, Klofarová, půjdu s vámi až k vám, vezmu si tuto hůl s sebou a bude-li tam smrt ještě státi, zmlátím ji, až zůstane ležeti a pak se podíváme, jaká ta smrt jest."

Klofarka jen úpěla, potácela se ke dveřím za Hájkem, který šel kupředu. Venku stáli již jini lidé a když vyšel Hájek s Klofarkou na silnici, dotazovali se, co se děje? —

"Ale nic se neděje, Klofarovou něco poděsilo, doprovodím ji," — odpovídal Hájek a pojav ustrašenou ženu za ruku, táhl ji s sebou.

Některé ženy se přiblížily ke Klofarové a dotazovaly se, co ji poděsilo? Mezi těmito byly také Klofarčiny přítelkyně: Bulíčková, Sívá a Kupková a těmto se Klofarka svěřila, že viděla smrt.

Ženy se patrně zalekly, zůstaly zpět a již sdělovaly jiným, že jejich drahá přítelkyně viděla smrt. Mužové se smáli a hned se připojili, aby také tu smrt viděli.

Klofarka upírala již z daleka své zraky k místu, kde to hrozné strašidlo viděla, ale nemohla tam ničeho spatřiti. Když došli až k brance, vedoucí do dvorka, zůstala Klofarka státi a ukazujíc na branku, pravila:

"Zde to bylo — zde to stálo!"

Mužové, jdoucí za ní, přikročili bližší a vyptávali se, co vlastně viděla? Nyní, když byla již smrt pryč, rozvázal se ustrašené ženě jazyk a jala se vyprávěti:

"Byla to smrt, viděla jsem ji jasně — byla veliká, dosahovala až přes branku, hlavu měla velikou jako věrtele, ruce roztažené, oči upírala přímo na mne a zubama cvakala."

"Nebud' te blázen, ženo!" zvolal tu kdosi zezadu.

"Já, blázen?!" ohradila se Klofarka. "Viděla jsem to a to si upřít nedám, byla to hrozná smrt!"

"Viděla smrt, protože klevetí a pomlouvá lidi!" ozval se zezadu Jirkův hlas. "To jest napomenutí, aby nepomlouvala; dnes je to již po druhé, až bude viděti smrt po třetí — musí umřít, žádná pomoc, všechny klepny umřou."

"Drž hubu, Jirko!" zakřikl Hájek hocha. Klofarka poznala Jirku po hlase, ale neosmělila se na něho vyjetí. Hájek otevřel branku a vyzval úzkostlivou ženu, aby šla domů. Tato vběhla do dvorka a rovně se hnala k domovním dveřím, které nebyly zamčeny a již vpadla do světnice s děsným nářkem. —

Klesla na židli a úpěla, jako by již umírala. Rosa přiskočila k matce a dotazovala se, co se stalo? Dlouho se jí nedostávalo odpovědi, ale konečně se Klofarka vzpřímila a rozhlédnuvši se kolem sebe, jako by někoho hledala a zvolala ukazujíc na muže:

"Vidíš ho, toho pecivála, tady dřepí, o ženu se nestará, ta může venku zahynouti, co mu jest po ní?! O, já jsem nešťastná, že jsem se za tohoto hňupa provdala — o, o, o, já musím umřít, na mne tu čekala smrt, já vás musím opustiti."

Rosa se vyptávala, co se stalo, a teprve po dlouhém dotazování zvěděla pravou příčinu matčiny úzkosti. Klofar také přikročil k ženě a domlouval ji, aby nevěřila, že to byla smrt, snad tam opravdu někdo stál. —

"Ty mi budeš něco vykládati, — ty jeden mrzáku! O ženu se nestaráš, kde jest, nejdeš se podívat, ale mluvíti jako hloupý školák, to dovedeš. Je to hrozné, má-li žena takového muže, který si hledí jen fajfky a dobrého jídla — jsem zničena pro celý život a k tomu ještě tohle, co jsem dnes viděla, to jest předzvěst moji smrti!"

Nyní počala nanovo výt a skučeti, jako by ta smrt na ni již sahala. Po dlouhé době se přece uklidnila a počala se Rosy vyptávat, připravila-li již tu večeři? — Rosa přinesla večeři a nyní teprve se jala Klofarová souvisle vypra-

vovati, co viděla. Rosa se děsila, Klofar potřásl nedůvěřivě hlavou, což jeho ženu nanovo podráždilo, a zvolala:

"Ty, když večer z chalupy ani nevyležeš, ovšem ničeho nevidíš; mohl's jít na místo mne ke kupci, byl bys to viděl, co jsem já viděla." —

Klofar neodporoval, věděl, že by musil konečně mlčeti, že by ženě neodolal.

Druhého dne na Hod Boží vánoční mluvilo se v Libáňkách o tom hrozném vidění, jaké měla Klofarka minulého večera. Ženy se toho děsily, ale muži se tomu smáli. Po mši svatě sešly se zase přítelkyně do kroužku a Klofarová vypravovala o hrozném strašidle a vše ještě mnohokrát zvětsila, mezi jiným pravila:

"Utíkala jsem, ani jsem se neohlédla, ale vím, že ta smrt za mnou běžela, slyšela jsem, jak kosti haršily."

U Silů mluvili také o té hrozné smrti, již Klofarka včera viděla, — služky to slyšely, když se o tom venku mluvilo a plně děsu přišly s tím domů. Sila se jen usmíval, — nevěřil tomu, ač nevěděl, co to mohlo býti? Evička se obrátila k Ferdovi a tázala se:

"Ty tomu věříš, Ferdoušku?" — Tázaný potřásl hlavou a pravil:

"Nevěřím tomu, že to byla opravdová smrt, něco mohla Klofarka viděti, ale bylo to snad jenom nastrojené."

Evička se usmála a uminila si vzíti Jirku do výslechu, až odpovědně přijde; že se dostaví, věděla určitě, přijde se podívat na Ferdu.

Odpoledne Jirka přišel a tu se ho Evička ptala, zdali o tom slyšel, že Klofarka viděla včera večer smrt, čekající na ni u dvorka?

"Jo, povídá se o tom," přisvědčil Jirka. "Ona prý utíkala a smrt za ní, slyšela, jak ji kosti chřestily." —

"Komu kosti chřestily, Klofarce?" tázala se Evička dále.

"Ne Klofarce, té smrti chřestily kosti, když se hnala za tou klepnou", odvětil Jirka s tak vážnou tváří, jako by byl sám o tom pevně přesvědčen, že je to pravda. —

"To je tak, Evičko, smrt přichází na takové klepny, které nenechávají nikoho s pokojem!"

Evička se usmívala a po chvíli zavolala oba hochy do přístěnku a tam obrativši se k Jirkovi, pravila:

"Jirko, ty jsi to strašidlo na Klofarku nastražil, pověz —"

"Evičko, já jsem to neudělal, — já —"

"Mlč a nezapírej, řekni, že jsi to udělal!" naléhala dívka.

Ferda pohlédl Evičce do očí a dal se do smíchu.

"Proč jsi ji tak strašil?" tázala se Evička dále Jirky.

"Proto, že klevetí, ať nechá lidi s pokojem, nebude viděti strašidla. Převozníkovu Boženku pomlouvá stále a je to přece nejhodnější dívka, jaké zde v Libánkách není," přiznal se Jirka.

"Nyní ale poslechni mne, Jirko! Napříště takové hlouposti již nedělej, uvaž, jaké by to mohlo mít pro tu ženu následky, ze strachu by ji mohla ranit mrtvice, anebo by se mohla rozstónati a umřít. — Rozmysli si to, měl bys její život na svědomí, byl bys jejím vrahem! — Takové žerty nikdy více neprováděj, je to hřích a někdy by se to vymstilo na tobě. Slibuješ, že nikdy více nic podobného neprovedeš?"

Jirka hleděl usměvavě na dívku a pravil:

"Když vy mne o to žádáte, Evičko, abych se polepšil, tedy se polepším, ačkoliv to té klepně neškodí."

"Ona o tom neví, milý Jirko, že jest klepnou, ji to ani na mysl nepřijde, že někoho pomlouvá, ona povídá; na koho má trochu svrchu — o takovém mluví nepěkně a koho má ráda, mluví o něm lépe, ale neví, že ty její řeči jsou klevety."

"Pak by byla spíše k politování než k opovržení," ušklíbl se Jirka.

"Zajisté, milý Jirko. Každý člověk, který mnoho mluví, jest klepalem, čili klevetníkem, ale ona o tom neví, povídá a povídá; vezme-li jej někdo za slovo, zapírá a zapřisahá se, že ničeho neřekl. — Tací jsou ti, o nichž se praví, že jsou to klevetníci."

Po tomto napomenutí uvedla

Evička zase oba hochy do světnice, kdež se s nimi bavila, bylo ji ve společnosti těchto dvou veselých hochů nejpříjemnější; důvěrné přítelkyně neměla, vesnické dívky byly též více méně klepům nakloněny, nestýkala se s nimi ráda, ač ji za to pomlouvaly, že jest příliš hrda.

Ferdovi se doma líbilo a nejdnou řekl, že je to doma mnohem lepší než tam v městě. Učení mu mnoho starostí nedělalo, učil se lehce, ale touha po domově byla u něho silná. Když mu Evička domlouvala, aby byl pevným a vytrvalým, že na tomto jeho odloučení spočívá celá jeho budoucnost — smál se smutně a pravil:

"O, kdybyste tam byla se mnou Evičko, pak bych byl spokojen, — jenom po vás tolik toužím."

III.

Bylo pošmourné nedělní odpoledne adventní: ulicemi pražskými proháněl se studený, prosincový vítr, zahánějící každého do teplého pokoje, kde bylo přece mnohem příjemněji, než venku, — ale přesto, že bylo počasí tak nevlnivé, vycházeli mnozí lidé na ulici a brali se na různá místa, aby se prošli na čerstvém vzduchu.

Boženka Kaselová byla tohoto nedělního odpoledne sama doma — strýc s tetou šli na procházku, ona však jíti nechtěla, zůstala tudíž doma. Uzavřela se v pokoji, usedla k oknu na pohovku a zahleděla k šedé obloze, pokud ji mohla viděti. Vzpomínala na domov, na ta zimní nedělní odpoledne, kdy sedávala celá rodina ve vytopené světnici, rozmlouvající mezi sebou o různých událostech a též o práci, kterou hodlali v nastávajícím týdnu vykonati.

"O, jak jsem byla tehdy spokojena," povzdychla smutně. "Byla jsem u rodičů, byla jsem šťastna a spokojena, tehdy jsem neměla ani tušení o tom, jak je to bolestné pro děvče, musí-li býti od rodičů vzdálené. Jak bych spěchala k mé drahé matince, kdyby mi to bylo možné, potěšila bych ji i sebe, takto však toužíme obě a potěšiti se nemůžeme."

Poznenáhlu se přenesly my-

šlenky její k Jeníkovi, od něhož neobdržela již žádné zprávy od té doby, kdy mu poslala dopis prostřednictvím Evičky. Tato jí sice psala každý týden, ale o Jeníkovi neučinila té nejmenší zminky, — takže nevěděla, co koná, ani zdali ještě pomýšlí na odchod z domova? —

"Rozhněval se, když jsem mu napsala, aby jednal dle přání rodičů a zajisté si brzy vyhledá za mne náhradu a konečně bude se domnívati, že činí tak mně navzdor. — Nuž, Bohu poručeno, — měla jsem ho ráda a mám jej ráda ještě, ale vím též, že je to nemyšlitelné s ním spojena býti. Oh, jak mne to bude bolet, až uslyším, že se oženil s jinou — lekám se již nyní té zprávy, nevím, jak to přejíji a přece se tak stane a musí se tak státi. Oh, jak jsem ubohá!"

V té chvíli zazněl zvonek, někdo chtěl vstoupiti. — Boženka se vzchopila a šla se podívati. Když otevřela dveře, spatřila Květu Sukalovou, stojící přede dveřmi a usměvavě hledící.

"Promiňte, Boženko, že vás rušuji, zatoužila jsem po vaší společnosti," omlouvala se Květa.

"Oh, jenom se neomlouvejte, slečno, vaše návštěva mi přichází právě vhod!" zvolala Boženka, a pojavši dívku za ruku, vtáhla ji do pokoje. "Jsem zde sama a bylo mi tak nevýslovně bolno, málem bych se byla rozplakala a tu najednou zazněl zvonek, — napadlo mi, že snad vy ke mně přicházíte, ač se mi to zdálo býti málo pravděpodobné a přece je tomu tak."

"Byla jsem na nábřeží na procházce," pravila Květa, usedajíc na pohovku po boku Boženčině. "Setkala jsem se tam s vašimi příbuznými a od těch jsem zvěděla, že jste doma, rozhodla jsem se hned vás navštívit. Vaši příbuzní nejsou však sami, mají několik pánů za společníky a mezi těmito se nalézal též doktor Vlášek."

Boženka pohlédla na Květu a pravila:

"Nyní jsem opravdu tomu povděčna, že jsem s příbuznými nešla, mne společnost pánů nebaví."

"Jsou to vesměs pánové, kteří se o vás zajímají, Boženko!" ujala

se Květa zase slova, hledíc pátravě na Boženku.

"Mezi ty řadíte též Vláška?" tázala se Boženka s úsměvem.

"Ano, i Vlášek se o vás zajímá, Boženko, poznala jsem to již dávno," —

"Slečno, neobávejte se, že budete mít ve mně sokyni," děla Boženka vážně znějícím hlasem. — "Kdyby se doktor Vlášek rozhodl někdy promluvit ke mně tak, abych z toho poznávala, že si přeje sblížení se mnou, odmítnu jej rozhodněji než jiné a poukážu mu k tomu, jak je to řádného muže nedůstojné, opouští-li dívku, v níž vzbudil již naději. Buďte ubezpečena, že by se tak stalo. A dále vám pravím, ani kdybych nevěděla, že máte s doktorem Vláškem známost, neučinila bych si s ním známost, jsem proti všem mužům hrozně zaujata — příčinu toho již znáte, řekla jsem vám to již dříve." —

Květa se chopila ruky Boženčiny a vroucně ji stiskla, byla hluboce dojata vděčností a teprve po delší chvíli pravila:

"Boženko, budu vám vždy vděčna. Mohla bych se naklonit jinému muži, ale zdá se mi to být nemožným. Vláškově jsem příliš uvykla a tu se mi zdá, že bych se ani nemohla za jiného muže provdati."

"Podobně se děje i mně," povzdychla Boženka. "Ten, s nímž jsem se seznámila tam doma, byl moji první láskou a nyní jest mi naprosto nemožné s jiným se sblížit, rozhodla jsem se zůstat raději svobodnou, než provdati se bez lásky."

Zůstanu-li bez muže, nebudu první ani poslední starou pannou a konečně jest lépe zůstat svobodnou, než žít po boku muže nemilovaného. Nedovedu si představit domácnost, kde není lásky ženy k muži, takový život by jistě omrzl i muže, když by viděl, že není milován ženou, již dal své jméno, která mu má být tím nejdražším na světě."

"Podobně nahlížím též i já na manželství," děla Květa. "I mně se zdá, že by mi nebylo možno přilnouti k jinému muži, ač se mi na-

bízejí mnozí i s lepším postavením a jsou to skuteční krasavci."

Nyní u přítomnosti slečny Květy cítila se Boženka veselejší, trdnomyslnost ustoupila veselejší náladě, takže počala i žertovati.

Nyní čas ubíhal oběma dívkám dosti rychle, takže když se vrátili Boženčini příbuzní z procházky, byly obě dívky překvapeny, jak jim čas uběhl. Květa se hotovila nyní také k odchodu a loučíc se s Boženkou, pravila k ní:

"Boženko, vánoční svátky musíte slaviti u nás, když nepojedete domů. Přijedu pro vás na Štědrý den a zase vás dopravím zpět a podobně i po oba další dny." A obracejíc se k tetě Boženčině, pravila dále: "Milostivá paní, vy zajisté dovolíte, aby Boženka byla o svátcích vánočních u nás?"

"Slečno, nevím, jak by na to jiní lidé pohlíželi!" děla paní Sállová. "Nebudu ji brániti, aby vás navštívila, ale tak, jak vy si to přejete, zdá se mi to býti pro nás jaksi neslušné."

"Ale, milostivá paní, zamilovala jsem si Boženku, jiné přítelkyně nemám, dovoluť Božence, aby mohla svátky vánoční u nás prožít, vždyť ji mám tak nevýslovně ráda."

"Budiž, souhlasí-li Boženka též s vaším přáním, slečno."

"Samo sebou se rozumí, že souhlasí!" zvolala Květa plna radosti a objevši Boženku, pravila dále: "Ty souhlasíš, Boženko, že ano? — Od této chvíle budeme sestrami, nebudeme si říkati "vy", to se pro důvěrné přítelkyně nehodí."

"Budiž, budeme si tykati," přivolovala Boženka. — "Ale stran tvého návrhu, milá Květuško, abych prožila vánoční svátky u vás, učiníme trochu změnu —"

"O ne, mé ustanovení zůstane v platnosti!" přerušila Květa Boženku v řeči. "Pravila jsem, že nemám jiné přítelkyně, nekal mi moji radost, Boženko, i moji rodiče tě rádi v domě našem uvidí."

"Slečno, vy mi zvracíte můj plán!" ozval se strýc Boženčin. — "Mám s Boženkou svůj plán pro vánoční svátky, slíbil jsem již jistým pánům, že Boženku přivedu do jejich společnosti."

"Strýčku, to že jsi učinil!" — zvolala Boženka patrně polekána.

"Ovšem, že jsem to učinil," — přisvědčil Sál. "Co jsem mohl jiného učiniti, když mne o to žádali — abych jim umožnil s tebou setkání?"

"Nuže, Květuško, toto rozhodlo!" zvolala Boženka s patrnou nevolí. "Budu tvou třeba čtrnácte dnů, anebo řeknu raději — budu tvým hostem tak dlouho, dokud nebudu před těmi pány dosti bezpečna; nechť si to strýc s nimi vyřídí, když jim něco slíboval!"

"Výborně, Boženko!" zasmála se Květa. "Nyní budu aspoň vědět, jak tě nejsnáze k nám dostanu."

"Slečno, vy nebudete ohled na mne, uvažte, že budu považován u oněch pánů za lháře!" pravil Sál ke Květě.

"Opravdu, pane Sále, jsem v této věci poněkud sobecká, což mi račte laskavě prominouti; věřte, že mi jest Boženka mnohem bližší, než všichni ti pánové, kteří budou ve svém očekávání zklamáni."

"Oh, chybil jsem, že jsem se propůjčil za zprostředkovatele," — povzdychl Sál se strojenou lítostí.

"Domníval jsem se, že zde Boženku provádíme, nyní však docházím k poznání, že jsem se mýlil; neviděl jsem ještě takové tvrdohlavé děvče, jako je tato naše Boženka."

"Dle všech známek, milý strýčku, dá se usuzovati, že se mne brzy nezbydte," děla Boženka, lehce se usmívajíc. Nyní vyprovodila Květu až na ulici, kdež se obě přítelkyně srdečně rozloučily.

V následující dny přicházela Květa každého dne k Božence a vždy ji znovu ujišťovala, že pošle pro ni o Štědrém dnu auto.

Poslední den před Štědrým dnem byla Boženka od časného jitra neobyčejně neklidna, stále jí připadalo, že tohoto dne ji očekává nějaká zpráva, která ji velice vzruší. Bála se smutné zprávy z domova, ležela se, že snad doma někdo stůně anebo snad obdrží od Evičky o Jeníkovu odchodu z domova. Tyto obavy zachvívaly duši její tak mocně, že se ležela té hodiny, kdy přicházival listonoš, že snad jí přinese nějaké smutné

zprávy.

Přes to však, že se té chvíle bála, ohlížela se přece stále na hodiny, zdali by mohl listonoš již přijít?

Konečně se listonoš dostavil, — přinášel Božence dopis. Plná obav s chvějící se rukou sáhla po dopisu a na první pohled poznala, že je to dopis od Evičky. Odběhla chvatně s dopisem v ústraní a tu si pravila chvějíc se úzkostí:

"Jistě obsahuje tento dopis neblahé zprávy o Jeníkovi."

Chvíli hleděla nerozhodně na dopis, nemohla se odhodlati jej otevřít, teprve po delším váhání dopis otevřela a s opravdovým strachem jala se jej přečítati. Po přečtení si spokojeně oddychla — dopis neobsahoval nějaké nedobré zprávy, bylo to jenom blahopřání k svátkům vánočním a spolu sdělení, že Ferda přijede na vánoce domů, jak se všichni na něho již těší.

Přes to však, že dopis neobsahoval znepokojujících zpráv, nemohla se zhostiti jakési předtuchy — stále a stále měla pocit, že se tohoto dne ještě něco stane a opravdu se stalo.

Krátce po poledni bylo na dveře pokoje, v němž se v té chvíli Boženka se svými oběma příbuznými nalézala, zaklepáno a na střícovo vyzvání vstoupili dva pánové do pokoje. První byl Boženčin otec a za ním objevil se statkář Samotář.

Boženka spatřivši svého otce, vyskočila ze sedadla a zvolala jásavě: "Tatičku, můj drahý tatičku!" Vtom však spatřila Samotáře, vstupujícího za otcem do pokoje, zarazila se, nedošla již k otci, ruce jí bezvládně klesly a tvář její smrtelně zbledla.

"Proč jsi se tak zalekla, Boženko?" tázal se přezvozník laskavě a pokročiv k dceři, objal ji a vroucně jí k sobě přitiskl, šeptaje: "Neboj se, dceruško, vše jest již dobře."

Boženka nevěděla, co znamenají tato otcova slova, pohlédla letmo a bázlivě na Samotáře a tu postřehla, že i on na ni hledí a laskavě se usmívá, ale hned zase oči sklopila.

"Promiňte nám, moji milí, překvapili jsme vás," promluvil přezvozník ke svým přátelům. "Nemohli jsme jednati jinak, — musili jsme přijíti neohlášení, bylo tak předem ujednáno. Zde vám představuji svého průvodce pana Samotáře, majitele velkostatku v Libáňkách."

Oba manželé Sálvi byli překvapeni, to jméno jim bylo známé, vždyť Boženka jim vypravovala o mladém Samotáři, který byl příčinou toho, že musila jíti do Prahy. — Své překvapení překonali však rychle, vítali návštěvníka a zvali jej, aby přijal místo.

"Prosím, prosím, — dovolte mi však dříve ještě pozdravit Boženku, vidím, že jest mým příchodem poděšena," pravil Samotář.

Nyní přikročil k Božence, stojící v pozadí a chvějící se na celém těle. Zahleděl se do její bledé tváře a pravil usmívaje se přívětivě:

"Boženko, podejte mi také svou ručku a nelekejte se mého příchodu — jsem vaším přítelem!"

Divka podala starému pánovi ruku, pohlédla mu letmo do obličeje, ale hned zase oči sklopila. — Mezitím pokynul přezvozník oběma manželům a odstoupil s nimi do vedlejšího pokoje, kde jim vysvětlil příčinu své a statkářovy návštěvy.

"Boženko, vidím na vás, jak jste se poděšila mým příchodem, neobávejte se, že přicházím činiti vám nějaké výčitky," ujal se Samotář slova, drže stále ruku Boženčinu ve své. "Povím vám to krátce, proč jsem zde, dříve mi však odpovězte na mou otázku: — Máte ještě ráda našeho Jeníka, — nevyhledala jste si za něho již náhrady?"

Boženka sebou trhla leknutím, pohlédla plaše na statkáře a sotva slyšitelně se tázala:

"Proč se mne na to ptáte, pane statkáři, nedostačuje vám to, že jsem se před mladým pánem ukryla?" —

"Ano, ukryla jste se a snad máte již novou známost?"

"Nemám a nikdy mítí nebudu, neprovdám se!" zvolala Boženka téměř hlasitě, až se sama svého hlasu ulekla.

"Tedy nemáte známostí, Boženko?" tázal se Samotář, hledě upřeně do divčina spanilého obličeje, — pohled jeho nebyl však přísný, byl mírný, plný laskavosti. — Divka pohlédla opět letmo do jeho očí a zašeptla:

"Nemám známostí a nikdy si známostí dělati nebudu!"

"Boženko, vy netušíte, jak mne toto vaše ujišťování blaží," děl Samotář polohlasně. "Vám je také známo, jaký úmysl pojal náš syn — chce vstoupiti do francouzské cizinecké legie —"

Boženka se zachvěla tak mocně, až to i statkář v její ruce pocítil. Usmál se spokojeně a pravil dále:

"Vy jste jej varovala ve svém dopise, který nám dal přečísti, ale vašeho varovného hlasu nedbá, domnívá se naopak, že jste na něho zapomněla, že jste si vyhledala za něho náhradu a to jej v jeho úmyslu jen posílilo, již má vše vyjednáno, na Nový rok má se již hlásiti ve Francii —"

"Pro Boha, pane statkáři!" — vzkřikla Boženka a vyprostivši svou ruku z jeho, ustoupila a zakrývajíc si obličej dlaněmi, tiše zaplakala.

Samotář pokročil opět k ní a položiv jí ruku na rameno, pravil:

"Domlouvali jsme Jeníkovi, aby se tohoto svého úmyslu vzdal a konečně jsme jej vyzvali, aby si dojel pro vás, Boženko, dovoluvali jsme mu, aby vás pojal za ženu, ale on pravil, že vy o něho již nestojíte, že to vycítil z vašeho dopisu, že chce a musí svůj úmysl provést. Konečně jsem se rozhodl k této cestě do Prahy, abych si zjednal jistotu, zdali jste opravdu na Jeníka již zapomněla? On nemá o tom ani tušení, že jsem jel k vám — tato moje cesta má za účel vypořádati se s vámi, zdali jste ochotna syna našeho nám zachrániti?"

"Já? — Oh, kdyby to bylo v mé moci, snad bych ani zdraví nešetřila, a kdybych jen mohla, — ale sám jste pravil, pane statkáři, že mého varovného hlasu nedbá, co mohu jiného učiniti?"

"Ano, Boženko, vy můžete! — Pojedete zítra s námi domů, na nádraží setkáte se s Jeníkem a domluvíte mu."

"A neuposlechne-li mých prosb a nevzdá se svého úmyslu?"

"O, poslechne vás, jsem o tom přesvědčen, že vás uposlechne, — neboť se vracíte domů co jeho nevěsta."

"Pane statkáři, přišel jste se mi posmívat?" zvolala Boženka hlasem plným hořkosti a opětně si zakryla tvář dlaněmi.

"Boženko, nedomnívejte se o mně, že jsem schopen tak nízkého jednání!" zvolal Samotář. "My všichni jsme shodnutí v tom, že budete Jeníkovou ženou, neboť jenom tak můžeme ho doma udržeti. Jste ochotna nám přispěti, chcete nám a sobě ho zachovat?"

"Ano, pro něho učiním vše!" — zvolala Boženka.

Statkář objal její štíhlé tělo, — přivinul ji k sobě, políbil ji na čelo a pravil k ní: "Ty budeš naší druhou dcerou, Boženko! Tam doma u nás, očekává tě již s chvějícím srdcem matka a Emila, která ti bude také upřímnou sestrou!"

Boženka byla šťastna, chvěla se blažícími jí pocity a tiše plakala. Samotář ji hladil po vlasech, pronášející při tom polohlasně utěšující slova:

"Uklidni se, moje dceruško, my tě budeme mít všichni rádi, vždyť my víme, že jsi hodná lásky naší a s láskou tě do našeho domu přijmem."

Když Boženka své slzy osušila, pohládl ji statkář po líci a usmívaje se popošel ke dveřím vedlejšího pokoje, zaklepal a když se tyto otevřely, pravil:

"Nuže, moji milí, vstupte, my jsme se již domluvili!"

Když vstoupili všichni zase do pokoje, zahleděli se na Boženku, stojící stále na téměř místě a mající oči sklopeny. Teta k ní přikročila, objala ji, pohládila po líci a pravila k ní skoro s pláčem:

"Boženko, ty nás již opustiš a my jsme tě měli tak rádi!"

Nyní se rozplakaly obě ženy a Sál zvolal:

"No, tohle již přestává všecko, na místo smíchu a radosti, budou nás tu častovat slzami, neschází mnoho a počnu také vriskati, už mi to stoupá do očí."

Paní Sálková se odtrhla rychle

od Boženky a pohládívši ji ještě po tváři, zašeptala: "Uklidni se dívkenko a raduj se!"

"Nuže, matko, nyní jsi se již s Boženkou pomazlila, postarej se také o naše hosty," pravil Sál a obrací se k oběma mužům, dodal: "Když ženské počnou plakat, pak neví kdy je toho dost."

Po těch slovech pokročil k Božence a pojav ji za ruku, vedl ji ke stolu a usadiv ji mezi otce a Samotáře, pravil k ní:

"Nyní se musíš, Boženko, také trochu smáti, jsi šťastnou nevěstou, nepřipouštěj si lítosti."

Samotář se jal nyní vypravovati, jak zvěděli o tom, že se syn jejich schází s dcerou převozníkovou a tu pravil také:

"Domníval jsem se, že je to taková tuctová známost, která potrvá jenom potud, pokud mají ti dva možnost se scházeti, říkává se, sejde s očí, sejde s myslí, rozhodl jsem se promluvit s naším sousedem převozníkem, abych jej upozornil a jakmile to uslyšel o co se tu jedná, byl hned rozhodnut a již druhého dne Boženka zmizela."

Přiznám se, měl jsem z toho radost, myslil jsem si, že syn můj to lehce snese, ale zmýlil jsem se; Jeník mlčel, ale byl smuten, nemluvil s nikým, až teprve když jsem pozval k nám souseda, který má dceru, již jsem vyhlédl pro Jeníka za nevěstu, pravil mi, že se vůbec neožení a odejde z domova. Nevěřil jsem s počátku tomuto jeho tvrzení, ale konečně jsem nabyl o tom přesvědčení, že nemluvil na prázdno a nyní když se blíží den jeho odchodu, rozhodl jsem se dojetí sám k jeho nevěstě, abych mu ji přivedl.

On nemá o tom tušení proč jsem odejel z domova, ani jsem mu neřekl, že jedu do Prahy. Zítra pošlu telegram, aby mi přijel na nádraží s kočárem naproti a tam se teprve setká s Boženkou."

"Nuže, Boženko, nyní se nám přízněj, zdali budeš před mladým panem Samotářem také tak utíkat jako jsi utíkala zde přede všemi pány, kteří se o tebe zajímali?" — škádlil Sál svou neteř.

Boženka se lehce usmála a pra-

vila tiše:

"Strýčku, ty víš, že jsem vzpomínala stále jenom na Jeníka."

"Tato Boženka jest zvláštní děvče, snad není v tisíci dívek druhá, která by byla tak pevnou v lásce i přes to, že věděla, že jest láska její beznadějná; každá by se byla chápala té příležitosti, aby si udělala nové známosti, Boženka však se vyhýbala každé schůzce s mladými a dobře situovanými muži," dodal Sál.

"Zato ji mám velice rád!" zvolal Samotář a objal Boženku, přivinul ji k sobě a dodal: "Dítě, věř mi, že tě mám velice rád!"

Nyní se bavili všichni velice příjemně, Boženka mluvila málo, ale byla šťastna, mysl její dlela tam u Jeníka, zřela jej v duchu, smutného a připravujícího se k odchodu. Z těchto myšlenek byla vyrušena tichým zaklepáním a hned na to vstoupila Květa Sukalová do pokoje. Zarazila se, když spatřila cizí návštěvu, Boženka k ní však přiskočila, volajíc radostně:

"Vítám tě, Květuško! Nepozastavuj se nad tím, že máme zde návštěvu, pohled, toto jest můj tatíček a tento pán — to jest majitel velkostatku u nás v Libánkách —"

"Boženko, vy jste neřekla slečně pravdu!" zvolal Samotář. "Neřekla jste jí, — že jsem vaším nastávajícím tatínkem."

Tvář Boženčina se temně zrušmnila, usmála se rozpačitě a sklopila oči k zemi.

"Nuž, jenom se tak nečervenejte, Boženko!" smál se Samotář. — "Své přítelkyni to můžete přece říci."

Boženka odvedla nyní Květu do svého pokoje, kdež se obě posadily na pohovku a zde se Boženka svěřila své přítelkyni, jakého překvapení se jí dnes dostalo. Květa naslouchala pozorně Boženčinu vypravování a když tato ukončila — pravila k ní:

"Boženko, jsi šťastna, že dostaneš za muže svého vyvoleného, o, kéž bych se mohla také ubezpečiti, že i moje tužby dojdou svého splnění; jsem v stálých obavách."

"Nyní ti musí ještě říci, Květuško, že zítra již odjíždím."

"Co praviš, Boženko, zítra, že již odjíždíš? A já jsem se tolik těšila na svátky, že tě budu mít u nás!" zvolala Květa v patrném zklamání. "Právě jsem přijela dnes — abych se s tebou domluvila, — kdy mám pro tebe přijeti."

"Věř mi, Květuško, jest mi toho líto, že ti nemohu toto tvé přání splnit, ač na druhé straně toužím zase po svém vyvoleném."

Dlouho prodlely obě dívky, zabrány v důvěrnou rozmluvu, držíce se za ruce a když se konečně Květa loučila, obě slzely a slibovaly si dopisovati. Boženka vyprovodila Květu až k autu, kdež se poslední objaly a pak skočila Květa do auta.

Když se vrátila Boženka do společenského pokoje, pokročil jí Samotář vstříc a pravil k ní:

"Boženko, vy jste nás nechala dlouho samotné, bylo nám zde již smutno a věřte mi, zmáhaly se mne již obavy, že vás ta slečna někam odvede a s námi zítra nepojedete."

"O, pane statkáři, tyto obavy byly již bezdůvodné!" zasmála se Boženka. "Nyní když, vím, že mohu bez obav Jeníka milovati, toužím nevýslovně po návratu domů."

"Toto rád slyším, drahá Boženko!" zvolal Samotář. "Těším se nevýslovně na zítřejší den, neboť zítra mi zachráníte syna."

K večeru chtěl jiti Samotář do hotelu, Sálovi jej však nepropustili, musil zůstat u nich do rána. — Celý večer uběhl ovšem za důvěrného hovoru velmi rychle a Boženka byla toho večera nejspokojenější, za celou tu dobu co prodlévala v Praze, nebyla tak spokojena jako tohoto večera. Když k půlnoci hotovili se na lože, rozloučil se Samotář velice něžně s Boženkou, jako by si ji sám namlouval.

Druhého dne musila se Boženka připravovati k odjezdu, v čemž jí byla teta nápomocna. Sál objednal auto a v určitou dobu jeli na nádraží. Když se loučila paní Sálová s Boženkou, pravila:

"Dítě moje, to mi bude nyní smutno až tu nebudeš, — uvykla jsem si tolik na tebe a nyní tě tak neočekávaně ztratím."

Boženka děkovala oběma příbuzným za jejich upřímnou lásku k ní a slibovala častěji podati o sobě zprávy. Také převozník děkoval za vše, co pro jeho dceru učinili a konečně se ozval též Samotář a pravil hlasem pohnutým k oběma manželům:

"I já mám povinnost poděkovati vám, moji přátelé, neboť jste kryli ve svém domě nevěstu mého syna. A až bude svatba, musíte také přijeti, budeme vás velice rádi viděti."

Nyní nasedli všichni do auta, Boženka se ještě vyklonila a kynula přátelům na rozloučení a hleděla tak dlouho zpět, až auto zabobilo do jiné ulice. Jak docela jiné pocity ovládaly duši mladé dívky při tomto návratu domů oproti příjezdu do Prahy, tehdy duše její kvílela a nyní jásala. Přála si mít křídla, aby mohla vzlétnouti a rychle doletěti do své domoviny. — kde ji čekalo pravé štěstí, o němž si netroufala ani sníti; nikdy, ani jednou si nemyslela, že se bude tak spokojeně domů vraceti. —

Jeník Samotář se připravoval vyjeti před večerem otcí naproti na nádraží, po poledni obdržel telegram, ke kterému vlaku má přijeti a nyní byl již skoro čas, aby vyjel. Tohoto dne mu bylo v domácnosti vše nějak divné, matka i sestra byly ve zvlášť veselé náladě, smály se a hovořily vesele, což již dávno nebylo; pozoroval je z ústraní a v duchu se sám sebe tádal, z čeho se radují. Nebylo to ještě tak dlouho, kdy obě plakaly nad ním, že chce odejít a nyní o málo dnů později jsou samá veselost. —

"Konečně se radují, že odejdu a vše zůstane Emile," pravil sám k sobě a tato myšlenka jej hluboce zarmoutila a čím více veselosti na matce a sestře pozoroval, tím větší bol na duši jeho doléhal. — Nemluvil jako vždy, jenom z ústraní se po matce a sestře ohlížel. —

Před večerem velel, aby mu bylo zapřaženo do kočáru a když se tak stalo, jel k nádraží a v duchu si pravil:

"Posledně jedu touto cestou s

naším plovkem, za týden zde již nebudu a nikdy více se v tato místa nevrátím."

Když dojel k nádraží, musil ještě asi čtvrt hodiny čekat, nechal povoz státi před nádražím a procházel se po nástupišti. Zima velká nebyla, zůstal tudíž raději venku a při své procházce vzpomínal na Boženku a nesčetněkrát se tádal sám sebe, zdali i ona na něho vzpomíná a zdali si snad nevyhlédla již jiného.

Za těchto úvah a vzpomínek čas mu rychle uběhl a tu jej náhle vyrušil táhlý hvizd lokomotivy. — Trhl sebou a zahleděl se přijíždějícímu vlaku vstříc. V té chvíli se jej zmocnil jakýsi nepokoj, — jako strach před něčím neznámým.

Vlak vjel do nádraží a zastavil. Jeník se rozhlížel po celé řadě vozů, odkud jeho otec vystoupí. Tu nedaleko spatřil vystupovati z vozu převozníka, který jej zdravil a hned za tímto vystupoval jeho otec. Jeník k němu pospíšil a Samotář obrátiv se k němu, pravil:

"Tam vystoupí ještě nějaká slečna, buď ji při vystupování nápomocen!"

Jeník byl poněkud překvapen, ale obrátil se hned k vozu, z něhož právě vystupovala jakási slečna, již v soumraku nepoznával; přikročil blíže a chopiv se ruky její, pravil:

"Dovolte, slečno, bych vám byl nápomocen."

Dívka stanula na stupních, zahleděla se na mladého muže držícího ji za ruku a zvolala polohlasně: "Jeníku!"

Oslovený se tohot hlasu zalekl, připadal mu tak známý a připomínal mu nejbláženější chvíle života. Pohlédl nyní pozorněji do tváře divčiny, která mezi tím vystoupila a zůstala před ním státi, hledíc mu zářícími zraky do tváře.

"Boženko, je to možné, jsi to opravdu ty?" zvolal pln rozechvění, nemoha ještě uvěřiti, že je to ta, na níž dnem i nocí v roztoužení myslel.

"O, Jeníku, přicházím k tobě, — budeš mne mít zase tak rád jako jsi mne mival, anebo již láska tvá ke mně ochladla?"

"Boženko, moje vroucně milo-

vaná, Boženko!" zvolal Jeník jása-vě, zapomínaje na celé své okolí, i na to, že jsou nablízku jejich oba otcové, kteří je tak nelitostně před časem od sebe oddělili, objal dívku a bouřlivě ji k sobě přivinul a libal je líce její, šeptal: "Ty jsi má, jediná, vroucně milovaná, bez tebe mi nelze žít, bez tebe nemá život pro mne ceny."

Boženka se tulila něžně k milovanému muži, v jehož objetí pociťovala největšího blaha. — Tam v nádražní budově stáli oba otcové a hleděli, kryjíce se za dveřmi, na své děti objímající se a zapominající na vše, co se kolem děje a kde se nalézají.

Konečně se Jeník poněkud vzpamatoval a tázal se dívky, jaká to jest shoda, že přijíždí právě s tím vlakem jako jeho otec.

"Jeníku, zde bylo něco ustanoveno, o čem ty jsi neměl tušení," dělala Boženka tiše. "Tvoji rodiče se hrozně rmoutili nad tvým rozhodnutím, nechtěli dopustit, abys odešel a poněvadž jsi nechtěl sám pro mne si dojetí, shodli se na tom — aby pro mne dojel tvůj otec sám. Domluvil se s mým otcem a včera přijeli spolu do Prahy pro mne a nyní jsem zde, záleží již jenom na tobě, budeš-li mne mít rád a chceš-li mne mít za ženu, — jak jsi mi tehdy slíboval."

"Zdali já tě budu chtít za ženu?" zvolal Jeník a opětně milovanou dívku objímal a libal, jsa nevýslovně šťasten. Nyní se mu vysvětlilo, proč matka jeho a sestra byly včera a dnes v tak veselé náladě, těšily se z toho, že našly prostředek, jímž jej mohou donutiti, aby zůstal doma, aby neodjížděl do Francie a nevstupoval do cizinecké legie.

Boženka se konečně vzpamatovala a zvolala úlekaně:

"Jeníku, my zde stojíme a libáme se před zraky cizích lidí."

"Z toho si nic nedělej, divenko, necht' lidé vidí, jak tě mám rád," odvětil Jeník. "Nyní však již půjdeme, naši otcové budou již netr-pěliví."

Oba otcové vidouce své děti přicházeti, vyšli rychle z nádražní budovy a šli ke kočáru, kdež vyčkávali příchodu mladých lidí.

Jeník s Boženkou prošli chvatně nádražní budovu a zaměřili přímo k čekajícím otcům. Jeník se chopil ruky svého otce a zvolal v hlubokém pohnutí, libaje ruku jeho:

"Tati, tys mi připravil radostné překvapení, jakého jsem se nenadál, o tomto tvém jednání neměl jsem nejmenšího tušení."

"Však to bylo dosti podivné, že já, tvůj otec, musil jsem jeti na místo tebe na námluvy," odvětil statkář s úsměvem a dodal: "Stěšti pro tebe, že nejsem vdovcem, v tom případě bych si byl namluvil Boženku pro sebe a ty bys musil na to hledět, jak se stala z ní tvá maminka."

"Oh, to by bylo ještě hroznější než bylo naše rozejtí!" zvolal Jeník a obrátiv se k převozníkovi, pravil dále: "I vám, otče, děkuji, že jste vyhověl ochotně přání mých rodičů a Boženku mi přivedl." —

"Jednal jsem jenom dle vůle vašeho pana otce," odvětil převozník.

"Nuže, nyní se domnívám, že jest již čas, abychom jeli k domovu, naše máti a též Emila budou již těžko čekatí," vybízel statkář, otevřel dvířka kočáru a kynul Božence, aby vstoupila.

"Promiňte mi, tatí, já si přislednu k Jeníkovi," dělala Boženka.

"A to jest pěkné!" zvolal statkář. "Po celou cestu z Prahy byli jsme ji dobrými a nyní najednou námi pohrdá, tohle si zapamatuji. Vstupte, příteli, více se o Boženku starati nebudeme."

Oba otcové vsedli do kočáru, Jeník pomohl Božence na kozlík, načež přisedl k ní a již uháněl povoz k Libánkám. Po celou dobu jízdy byla Boženka zavěšena na paži Jeníkově, tiskla se k němu důvěrně, kladouc hlavu na jeho rameno. Vypravovala, jak ji bylo hrozně bolno, když musila tak náhle domov opustiti a odjetí s tím vědomím, že se nesmí nikdy více s Jeníkem sejíti.

Jeník vypravoval též o svých duševních mukách, jakých prožil po jejím odchodu a později že jej trápily představy, jak ona se v Praze bavi s jinými, přijímá od nich lichotivé řeči a konečně věřil,

že se zamilovala již do jiného, — když mu nechtěla dovoliti, aby si s ní dopisoval.

Za tohoto vypravování dojeli až k domu Samotářovu. Boženka žádala Jeníka, aby před vjezdem do dvora zastavil, že půjde odtud s otcem domů. Jeník nevěděl, co má činiti, — vyhověl tudíž jejímu přání, tu však otec jeho se ptal, proč zastavuje?

"Boženka si toho přeje, že zde sestoupí a půjde s otcem domů," odvětil Jeník, pomáhaje Božence sestoupiti.

"Ne, zde ne, až ve dvořel!" zvolal Samotář. "Boženko, vystupte hned zase na vůz, nepůjdete přece za vozem!"

Boženka neodporovala, ale srdce se jí zúžilo jakousi obavou, až jí téměř hlasitě tlouklo. Jeník na ní pohlédl a pravil k ní:

"Boženko, ty se něčeho bojíš, proč se bojíš — vždyť již víš, že budeš přátelsky přijata."

Kočár vjel do dvora ozářeného několika svítilnami a skoro v téže chvíli vystoupila matka Jeníkova s Emilou z domu. — Sluhové se chtěli chopiti koní, avšak Samotář jim pravil, aby ještě nevypřahali, načež pokročil kupředu, pojal Boženku za ruku, vedl ji k oběma ženám z domu vystupujícím a pravil k nim:

"Moje drahé, zde vám přivádím záchrankyni našeho umíněného syna, přijměte ji jako člena rodiny, zasluhuje toho, neboť jest hodna, abychom ji vyšli s opravdovou láskou vstříc!"

Pani Samotářová objala Boženku, přivinula k sobě a políbila ji a pravila se slzami v očích:

"Bud' mi vítána, dcero, chci ti býti upřímnou matkou!"

Emila objala též chvějící se dívku a upřímně libala, řkouc:

"Bud' me si sestrami, Boženko, vím o tobě, že jsi hodna naší lásky." —

Boženka byla tímto uvítáním hluboce dojata, slzy jí stékaly po lici, jímž se nemohla ubrániti a též matka Jeníkova slzela. Jeník stál opodál a nyní přikročil k matce a k sestře, děkoval jim za laskavé uvítání Boženky a též za to, že svolily, aby se Boženka stala jeho

ženou.

Samotář pokročil nyní kupředu a pravil, že Jeník dojde ještě pro matku a bratra Boženčiny, aby byli i oni přítomni dnešnímu slavnému večeru. Boženka prosila, aby ji dovolili jeti s Jeníkem, aby se mohla pozdravit se svými drahými doma.

"Ano, Boženko, jed' s Jeníkem!" zvolala paní Samotářová. "Bude to pro matku i dceru příjemnější, mohou-li se pozdravit v ústrani."

Nyní vsedli zase oba mladí lidé na kozlík a jeli k řece k převozníkovu domku, kde byli matkou Boženčinou očekáváni. Když zastavil kočár před domem převozníkovým, vyšla matka Boženčina z domu a spatřivši dceru, vrhla se jí s radostným výkřikem v objetí.

Též i František vítal jásavě svou sestřičku, pro níž tak mnoho slz prolil.

(Pokračování.)

Děti - leváci.

Za jedné teplé neděle v pole dne viděla jsem na kamenných schůdkách před jedním čínzákem holčičku, jež obědvala za mamčinu dozoru. Baculatou levou ručkou nabírala dovedně kousky knedlíků, zelí i masa. Pravou ručkou jen přidržovala talířek. Dítě se na mne usmálo a já mu úsměvem oplatila. A jeho maminka zahovořila: "Jak naši Věrce chutná na sluníčku, že?" Přistupuji blíže, ptám se Věrky, zda by mi kousek dala a zamyšleně hledím na dovednou levou ručku. Pak se odvažuji: "Věruško, dej si vidličku do druhé ručky a zkus, zda i potom budeš tak rychle papati!" Věrka skutečně zkouší, ale pravá ručka je nemotorná a nenapíchně ani knedlíku. "Nechaj ji," praví paní, "zatím by jí to vystydlo. Ostatně, to nevadí, že je levačka. To je u nás už v rodě! To má po tatínkovi!"

Vzdaluji se a uvažuji: Což skutečně by některé maminky mohly věřit, že něco takového je dědičné? Jen návyk to je, obyčejný návyk, který je ošklivý a který mnozí rodiče tak lehk-

myně přehlíží. Když jednou se dala v životě přednost ruce pravé, proč trpět, aby naše dítě evičilo ve všech důležitých pohybech ruku levou? Každý extrém je nápadný a nesympatický. Vzpomínám si, jak jsme o prázdninách chodili mimo tenisové hřiště. Vidala jsem tam jednu partnerku levačku. Jak trapný pohled byl na ni!

S lidmi leváky setkáváme se často. Nejméně to ovšem sluší ženě hospodyně — mamince.

Netrpte toho svým dětem! Ani netušíte, kolik obtíží působí ten návyk malým školáčkům v první třídě, kde učitel nemůže trpět, aby dítě psalo a kreslilo levou rukou. A tak se stává, že ostatní žáci již dávno píší druhý řádek, zatím co malá levačka nutí k poslušnosti ruku pravou, zápasí s písmenky a je zpozděna o celý řádek. Škola ji pak přestává bavit a raději by tam ani nechočila.

A u těch větších je to ještě horší. Zde je návyk už tak silný, že jen stálé napomínání a velká trpělivost u dítěte i u matky ji přemůže. — Není, maminky, ještě nic ztraceno! Důsledně tomu děti odnaučujte, aby vám jednou — až z toho budou mít rozum — nevyčítaly snad, že jste byly při jejich výchově málo pečlivé. A máte-li příležitost, ukažte jim člověka-leváka při práci!

Ženská nátura. Na policejní komisařství přišel muž se psíkem. "Právě jsem našel tohle zvíře na ulici; bezpochyby nějaká dáma je ztratila." — "To je zajímavé," řekl komisař, "jak můžete tak jistě tvrdit, že patří dámě?" — "Tot' jednoduché," povídá poctivý nálezce, "prošel jsem s tím psíkem několik ulic a on se zastavil před každým krámem s dámskými klobouky."

Pozvání. "Můžeš mne ujistit, že tvá manželka nebude nemile překvapena, přijdu-li k vám k obědu?" — "Oh ne! Představ si, že jsme se hodinu hádali dnes ráno, než jsme se dohodli na tomto pozvání."

Vaření dobré kávy

Chcete-li dosáhnouti z vaší oblíbené kávy lepší chut' a nápoj, přidejte—

Franck's Chicory

do vašeho hrnce neb perkulatoru.

Jest to zdravá rostlinná přísada.

Ke koupi u všech obchodníků.

HEINR. FRANCK SONS
PLUSHING, N. Y.

Automobilové úrazy a smrti.

O tom, že automobily jsou pravým pozeňáním lidstva, nemůže být sporu. Což nepomohl automobil člověku překonat vzdálenosti? Dříve byl automobil luxusem, dnes však je takřka nepostradatelnou částí života farmáře i měšťáka. V rukou nedbalého a neopatrného řidiče stává se auto nástrojem smrti, nebo nástrojem mrzačícím lidi.

Automobil si již dávno vydobyl důležitého místa v americkém životě. Ve Spojených Státech je dnes více než 24,000,000 motorových vozů, kdežto ve všech ostatních zemích světa je jich pouze 9,500,000. Spojené Státy mají však bohužel i procentuálně nejvyšší počet automobilových úrazů a smrtí. Statistika za posledních patnáct let zaznamenává 388,936 smrti, zaviněných automobily, což znamená, že auta vyžádala si ve Spojených Státech o 145,000 více lidských životů nežli všechny války v amerických dějinách.

Počet osudných neštěstí automobilových je stále na vzestupu, takže i letošní počet tragických případů bude asi vyšší nežli počet případů loňských.

Federální, státní i místní vlády a správy pořádají bezpečnostní kampaně, jimiž apelují na rozvahu jak řidičů aut, tak i chodců. Většina automobilových neštěstí pramení z neopatrnosti. Automobilisté jezdí přílišnou rychlostí, opomíjejí dávat správné signály, jezdí s chybnými brzdami a předjíždějí jiné automobily na zatáčkách. Chodci přecházejí zase ulice uprostřed uličních bloků, nebo z jednoho rohu ulice na druhý při červeném světle nebo uhlopříčně.

Bezpečnostní autority také tvrdí, že aspoň část zodpovědnosti spočívá na bedrech vlády. Mnohý ze států nemá standardních frekvenčních nařízení a nutí svá města, aby užívala jednotných pouličních signálů. Chabé vymáhání frekvenčních

regulací nese též část viny za vysoké procento automobilových neštěstí.

Konečná a hlavní zodpovědnost spočívá však nesporně v rukou automobilistů a chodců. S ulicemi, přeplněnými nesčetnými sty vozidel a tisíci chodců, záleží na každém jednotlivci, budou-li zákony správně dodržovány. Každý řidič automobilu má znáti frekvenční pravidla a regulace, má se řídit frekvenčními signály, má signalizovat tak, aby řidiči automobilů, jedoucích za ním, věděli, co má v úmyslu udělati, má rozumět svému vozu a udržovat ho v dobrém stavu, má zachovávat zákonnou povolenou rychlost a konečně má se tak vycvičit, aby nikdy nebyl bezradným, když se něco nepředvídaného přihodí. Chodci mají přecházet ulice vždy jen z rohu na roh (nikoli však uhlopříčně), mají čekat na správný signál, nemají vybíhat do ulic z řady parkovaných automobilů a na venkově mají chodit vždy po levé straně silnice, tedy proti frekvenci.

Mnohá automobilová neštěstí jsou zaviněna opilými řidiči, často však i opilými chodci. Šest procent automobilových smrtí loňského roku je přičítáno na vrub opilým řidičům, nebo řidičům, kteří si "trochu přihnuli".

Zvířata vlastními lékaři. Nemocná zvířata se léčí čistě pudově. Mají-li horečku, postí se, vyhledávají na chladných místech klid a tmu, pijí hojně vody a často se do ní vrhají, neboť pudově cítí, že voda jim prospěje. Když pes ztratí chuť k jídlu, žere plevel a býlí, které ho dráždí ke zvracení a působí i jako projímadlo. Psi, trpící zácpou, velice chtivě požírají masné pokrmy, máslo, olej, sádlo. Kde najdou něco masného, ihned se na to vrhají. Dr. Fredet pozoroval v Puyle Dome psa, který byl právě kousnut zmiří do nosu: pes běžel co nejrychleji k blízkému potoku, držel hlavu několik hodin pod vodou a podle názoru

lékaře jen tím se zachránil. Jiný opět byl pozorován jezevčík, který si způsobil těžké zranění na levém oku. Ulehl v tmavém a chladném koutku, vyhýbaje se světlu a teplu, ač jinak míval ve zvyku ležet těsně u kamen. Kromě toho si poraněné oko v pravém slova smyslu ošetřoval: celé dva dny a dvě noci olizoval si tlapu a kladl ji mokrým místem na nemocné oko.

DĚTI PYKAJÍ ZA HRÍCHY OTCŮ.

Je známou zkušeností, že děti opilců trpívají často opět opilstvím nebo řadou jiných chorob duševních i tělesných. Pokusy, které byly provedeny na zvířatech, ukázaly, že potomstvo zvířat opijících trpělo následky tohoto "opilství až do 7. generace". Je přirozeno, že u člověka nelze takové pokusy provádět. Tu nezbývá, než pečlivě sbírat a studovat rodokmeny a statistické údaje, které poskytují ústavy chorobných, nemocnice chorob duševních a pod. Velmi poučná a smutně zajímavá data uvádí ve své studii "Potomstvo alkoholiků" dr. E. Gabriel ze zemského léčebného ústavu ve Vídni. V tomto ústavě je léčeno

Zraněná kolena.

Budou tomu 3 roky co jsem při upadnutí na ledu si zranila koleno. Jelikož léve delší čas bolelo, začala jsem dávat na něj Nonat. Vypotřebovala jsem \$1 tyčinku, a ono ještě bolelo. Myslela jsem že budu nucena vyhledat lékařskou pomoc. Ale po upotřebení další půl tyčinky, bolest zmizela. Od té doby koleno nezažilo. Tak dovede léčit Nonat. Zdá se že bolest nepovoluje, pak zmizí jako pod kouzelným proutkem by nic netrápila. — Odporuji Nonat jiným trpícím. — Mrs. L. Suchánek, 905 Damon St., Flint, Mich.

REG. U.S. PAT. OFF.

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u p. F. Krobůšek, 12718
Holborn Ave.

celkem 728 alkoholiků. Chovanci jsou rozděleni ve dvě skupiny: 1. tvoří 505 alkoholiků, u nichž je naděje na vyléčení, 2. skupina 223 alkoholiků, těžších případů. Data, jež v následujícím uvádíme, týkají se skupiny první. Průměrné stáří této skupiny je 39.6 let a průměrná doba opilství, pokud se ovšem dá vůbec stanovit, je skoro 10 let.

Především si autor zjistil, zda rodiče alkoholiků a rodiče těchto rodičů alkoholismem či jinými příbuznými chorobami netrpěli. A tu se ukázalo, že alkoholismus se tu vyskytoval v 51 proc., u sourozenců rodičů v 8.52 proc. a u sourozenců chovanců v 17 proc. Duševními chorobami trpělo 8 proc. rodičů.

Už z těchto dat vyplývá nepochybný vliv dědičnosti. Náchylnost k opilství se dědí. Ještě patrnější je tento vliv u dětí, zkoumaných alkoholiků. Zmíněných 505 chovanců mělo 680 dětí průměrně tedy připadalo na 1 manželství 1.35 dětí. Průměrný věk těchto dětí byl 12.30 u hochů a 13.42 u děvčat. Z tohoto je patrné, že nelze při tak malém stáří potomstva učiniti si náležitý obraz o jeho zdravotním stavu, neboť na př. opilství samo a některé choroby duševní i tělesné, opilství doprovázející, propukají teprve ve vyšším stáří; nicméně už i zde se ukázal obrázek velmi truchlivý.

21.11 proc. všech těhotenství končilo potratem čili každé páté těhotenství. To je číslo ještě spíše nižší než skutečnost.

Zlatá Žíla

Zhavrte se útrap a strastí jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utiňující a hojící působivostí má za účel, aby bolesti a nepříjemné pocity neodkladně nastávaly a další vývin zlaté žíly znemožňoval. — Proč trpět když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí domova, bez nepříjemnosti, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete oše přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, a cínovým příkládačem a obdržíte vše a podrobným návodem k používání obratem poštou.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál jej předem zkusit, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: Manford Co., 3906 Laclede (Dept. 57), St. Louis, Mo.

Aby se získal jasnější obrázek o vlivu opilství rodičů, byly děti rozděleny na dvě skupiny: 1. skupinu tvořily děti počaté před vypuknutím opilství u otce, 2. skupinu děti, počaté už v době, kdy opilství propuklo. Potratů bylo u 1. skupiny 18.8 procent, u 2. 28.2 proc. U 1. skupiny zemřelo 14.1 proc. dětí, u 2. skupiny 19.8 proc. Úmrtnost dětí při porodu byla u 1. skupiny šestkrát menší než u skupiny 2. Úmrtnost dětí do 10. roku činila u 1. skupiny 11.9 proc., u druhé skupiny 15.2 proc.

Různými chorobami nervovými trpělo z 1. skupiny 9.4 proc. dětí, z 2. skupiny 22.8 proc. Tuberkulosou trpěly děti 1. skupiny o polovinu méně než děti 2. skupiny. Duševními chorobami trpěly děti 1. skupiny v 16.2 proc., ve 2. skupině ve 28.5 proc.

Není pochyby, že náchylnost k opilství a náchylnost k chorobám, jež alkoholismus doprovázejí, jest dědičná. Vládou tu přísné a nezvratitelné zákony dědičnosti, dle nichž potomstvo trpí za své rodiče. Za zdraví potomstva i zdraví národa jsou tudíž zodpovědní rodiče. U opilství pak třeba zvlášť zdůrazniti, že se nedědí přímo, nýbrž pouze

VALAŠSKÉ PAPUČE

Jsou moji vlastní výroby z pravé valašsko-kloboucké houně, s koženými podešvy a nízkými gumovými podpatky. Zasilám poštou vyplaceně. Cena:

Nízké černé, ženské\$1.80
Mužské černé, nízké\$1.95
Vysoké šněrov. černé, žens. \$2.50
Vysoké, šněrov. černé, muž. \$2.65

Josef Hradil
SEALY, TEXAS

náchylnost k němu. Lze se ho tedy vystříhati.

Opatrný. Ženuška: "Tak co tomu říkáš, mužíčku, jak mi sluší ten nový klobouček?" — Mužíček: "Báječně, kdybych tě neznal, hned bych si tě vzal."

Nedorozumění. "My jsme měli včera rybu na černo." — "My také — ale na dluh."

Výstavní. Také v obrazárnách lze mluvit učeně. Pán před obrazem sv. Rafaela: "Ach, milostivá, hleďte, jaký je to roztomilý akvarel!" Milostivá paní radová: "Ale, pane doktore, to se mýlíte. To není svatý Akvarel, nýbrž Rafael."

Pravá česká povidla

švestková,
ananasová,
malinová a
meruňková
Prune,
Pineapple,
Raspberry and
Apricot (Jams.)

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za
ceny mírné.

Jedná česká firma zasílající
povidla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KOŘÍNEK'S BAKERS' SUPPLY
COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

DAR BOŽÍ — ZDRAVÍ

Pijte před spaním zdravotní

Klásterský Čaj

z Karpatských léčivých rostlin.

Přírodní léčení závratě, vysokého tlaku krve,
žaludku, ledvin, máchýte, nespavosti, jater,
a vyrážek. Vrací zdraví stav těla.

Cena \$1.00 vyplaceně.

PATRIA TRADING CO.

6132 Broadway Cleveland, Ohio

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živa i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Mísí.
Jednou pro vždy příspěvek dvacet pět centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Také zemřelí mohou být zapsáni.

ST. PETER CLAVER SOLIDITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

Lipophobie čili strach před sádlem.

Valnou část programu schůze soudních lékařů v Paříži zabrala přednáška a jí sledující diskuse o lipophobii, nové nemoci, zachvacující epidemicky obyvatelstvo, skoro výhradně ženy. Kdybyste vzali nejtlustší knihu o nemocech epidemických, tuto nemoc byste tam nenašli a přece zuří kolem vás.

Musíte si vzít na pomoc řecký slovník a pomocí jeho se teprve dovíte, že po česku zní jméno této nové nemoci: strach před sádlem, nebo zdvořileji řečeno: strach před ztloustnutím. A ihned dáte za pravdu francouzským soudním lékařům, že taková nemoc zde je a s vlasteneckou pýchou přihlásíte se, že tato nemoc panuje nejen ve Francii, ale také u nás.

Dosvědčí to každý muž, že buď manželka neb švakrová, jinde zase dcera dosud svobodná stůňou lipophobií. Já zase mohu potvrdit, že žádná nemoc se nepotírá s takovou energií a houževnatostí, jako právě tato. Někdy se to, abych tak řekl, koná zákonitou cestou. Jde se k lékaři nebo jede se do lázní.

Trochu odchylná cesta vede do sanatorií a institutů of beauty. Jindy dá si nemocná poradit od přítelkyně, které pomohla přísná dieta, složená z černé kávy bez cukru a hodně cigaret. Za nějaký čas se obě kamarádky sejdou v sanatoriu pro nervové a duševní nemoci. Jiné hledají odpomoc v inserátech časopiseckých.

Jiné nemocné mají důvěru v tělesné cvičení, které zpravidla přehánějí. Nedávno jsem viděl ve výkladu drogistů doporučení jodových bombonů. Divím se našim zdravotním úřadům, které dovedou býti tak starostlivými o zdraví psů, již nesmějí po ulici bez košíku nebo bez provázku na

venek, že tyto zdravotní úřady jsou méně starostlivy o zdraví lidí a trpí, aby přípravky, obsahující jod, se veřejnými vyhláškami doporučovaly a bez lékařského předpisu prodávaly obalamucenému publiku v drogeriích. Jsou totiž přípravky, jod obsahující, velice cenná a nepostradatelná léčba, která se ale smí brát jen na radu lékaře a to ještě za jeho dozoru. Jinak mají za následek poruchy zdraví, z nichž nejznámější je Basedowova nemoc. Za mého mládí byla u nás velmi vzácná, dnes za epidemie lipophobie patří k častým chorobám. Jedu-li tramvají, velmi často upoutají mou pozornost velké, trochu vypouklé oči, nápadně se lesknoucí, jichž majitelka třesoucí se rukou drží před nimi zrcátko, by zjistila, není-li horká v obličejí, spálená. Sedíte-li vedle ní, buďte opatrnými, aby vám vaše chot' nenašla ženský vlas na kabátě. Basedow trvá dlouho, často zbudou následky po něm, a to vše pro to nějaké kilo na váze.

Ještě nebezpečnější jsou přípravky, obsahující štítnou žlázu, neb výtažky z ní. I ty mají za následek stejné symptomy, jako jod, s tím rozdílem, že jsou nebezpečnější. V poslední době vydaly továrny na trh nový preparát, zvaný alpha-dinitrophenol 1.2.4. Lék tento je nebezpečný, neboť skutečně vede ke zhubnutí, a to nejpříjemnější cestou bez hladovění, ba docela bez zvláštní diety. Zato je nebezpečnější, neboť byla pozorována docela smrt i po slabých dávkách. Někteří lidé snášejí ho špatně, dostávají po něm silné poty, u jiných klesá tělesná teplota pod normál, někde bylo pozorováno těžké, obyčejně smrti končící onemocnění.

Mé drahé dámy, ukázaly jste se statečnými, odloživše korsety do museí, přestaňte vítězně boj proti těžké váze těla, vždyt' má-

te před sebou ještě mnoho jiných zápasů, jmenuji jen vysoké podpatky, nechráněné části těla, odklon od mateřství a ještě jiné dary moderních názorů. — (Dr. František Kulhavý v "Lidových Listech".)

Jak rychle rostou lidské vlasy. Vlasy na hlavě rostou průměrně 6—13 milimetrů za měsíc. Nejrychleji rostou mezi 15. a 30. rokem, mezi 50. a 60. již pomaleji. Vzdělání vlasů není však na celé hlavě stejně pravidelné. Nejrychleji narůstají vlasy v záhlaví, nejpomaleji u spánků. Mnoho lidí se domnívá, že po oholení hlavy rostou pak vlasy rychleji. Je to jen zdánlivé, neboť na oholené hlavě je každý přírůstek nápadnější, než když jsou vlasy dlouhé. Stejně tak nemá vlivu na růst vlasů zima nebo léto, jak se dříve zato mělo.

V pohnutí myslí. — Učitel: "Opouštíš, hochu, školu a vkročíš do života. Buď ve všem pořádný, buď poctivý a slušný." Žák se slzami v očích: "Děkuji, přejí podobně, pane učiteli."

Pochybnosti. "Na bedně, ve které jsem dnes dostal víno, bylo napsáno "opatrně", pravil p. Vonásek, otevíraje po večeri láhev svým přátelům. "Jen bych ale moc rád věděl, vztahuje-li se to jen na láhve, nebo také na to víno!"

S muži je kříž. A: "Ten můj muž je vám strašný lump." — B: "To můj je hodnější. Toho už donesli domů z hospody."

Hovořilo se o krisi. "A při tom jsou všechny noční lokály stále plny hostů," prohodil kdosi rozhořčeně. "Nedivte se," odpověděl druhý, "kdo pak by mohl při těch těžkých časech v noci spát?"

U obchodníka rybami. — "Ta ryba se mi nechce líbit." — Obchodník: "Prosím, milostivá, když si přejete líbivou, mohu vám nabídnouti zlatou."